

PRUNELLA

Ročník XLIII-XLIV
2019

*Zpravodaj Oblastní ornitologické sekce
při Správě Krkonošského národního parku*

PRUNELLA

Zpravodaj
Oblastní ornitologické sekce
při Správě Krkonošského
národního parku
XLIII – XLIV/2019

Správa Krkonošského národního parku
Vrchlabí

Obsah

Tomáš Diviš

Lejsek malý (<i>Ficedula parva</i>) a některé další druhy ptáků krkonošských bučin	4
<i>The red-breasted flycatcher and some other bird species of beech forests in the Krkonose/Giant Mts</i>	

Dušan Vodnárek

Sýček obecný (<i>Athene noctua</i>) – pták roku 2018 – v Krkonoších	16
<i>The little owl – the Czech bird of the year 2018 – in the Krkonose/Giant Mts</i>	

Dušan Vodnárek, Hana Trachtulcová & Vladimír Čížek

Sčítání labutí velkých (<i>Cygnus olor</i>) v Krkonoších a Podkrkonoší	23
<i>Census of the mute swan in the Krkonose/Giant Mts and their foothills</i>	

Dušan Vodnárek

Ochrana zateplených fasád proti poškození šplhavci	25
<i>Protection of insulated facades of buildings against damage caused by woodpeckers</i>	

Pavel Pecina

Změny avifauny Albeřic a Lysečin (východní Krkonoše) během 60 let	33
<i>Changes in avifauna in the eastern part of the Krkonose/Giant Mts (Czech Republic) during the last 60 years</i>	

Tomáš Diviš

Poznámka k výskytu barevných forem veverky obecné (<i>Sciurus vulgaris</i>)	45
<i>A remark on the occurrence of different colour forms in the red squirrel</i>	

Ornitologická pozorování v oblasti Krkonoš v letech 2017–2018	47
<i>Ornithological observations in the Krkonose/Giant Mts in 2017–2018</i>	

Pozorování dalších obratlovců v oblasti Krkonoš v roce 2017–2018	82
<i>Observations of other vertebrates in the Krkonose/Giant Mts in 2017–2018</i>	

Lejsek malý (*Ficedula parva*) a některé další druhy ptáků krkonošských bučin

The red-breasted flycatcher and some other bird species of beech forests in the Krkonose/Giant Mts

TOMÁŠ DIVIŠ

Olešnice 52, 549 41 Červený Kostelec (tomas.divis@email.cz)

Úvod

V našich zeměpisných šířkách se přirozené bučiny vyskytují od pahorkatin do hor ve směsi s dalšími dřevinami nebo i v nesmíšených porostech. Společenství ptačích druhů v porostech s bukem je ovlivněno celkovou druhovou diverzitou dřevin, v bukových monokulturách je však poměrně chudé. Pro některé ptačí druhy je buk spíše jen „ubytovnou“ (šplhavci, měkkozobí, sovy), pro řadu druhů pěvců však i domovem poskytujícím všechny služby.

K druhům s úzkou vazbou na starší lesní porosty s významným zastoupením buku patří lejsek malý (*Ficedula parva*). Optimem jeho výskytu u nás jsou bučiny v nadmořské výšce 500–800 m. Zatímco výsledky celostátního hnízdního mapování ptáků z let 1973–77, 1985–89 a 2001–03 dokládají nárůst početnosti lejska malého v ČR až k odhadu 1200–2400 párů pro poslední z uvedených období (ŠTASTNÝ et al. 2006), je následující pokles jeho početnosti evidentní už jen prostým porovnáním s mapou výskytu z mapování v letech 2014–17 (ČSO 2019). Podle vyhlášky č. 395/1992 Sb. je lejsek malý zvláště chráněným druhem v kategorii silně ohrožený. Současně je zařazen v příloze I směrnice č. 79/409/EEC o ptácích, stal se předmětem ochrany v řadě našich ptačích oblastí (PO), a proto byl u nás od roku 2007 zahájen i jeho monitoring.

V ptačí oblasti Krkonoše, kde je lejsek malý rovněž předmětem ochrany, jsem jej společně s Jiřím Flouskem monitoroval v pravidelných tříletých intervalech v období 2007–19. Mimo to jsem v roce 2011 provedl mapování hnízdního výskytu lejska malého ve vhodných lesních porostech na celém území Krkonošského národního parku (KRNAP) a jeho ochranného pásma.

Cílem předkládané práce je shrnutí dosavadních výsledků monitoringu a mapování lejska malého (publikovaných i nepublikovaných), ale i některých dalších ptačích druhů krkonošských bučin.

Metoda

Lejssek malý byl monitorován na bodových transektech, s body vzdálenými min. 200 m od sebe, při pobytu trvajícím 10 minut na každém bodu – následkem po dobu prvních 5 minut a pokud se žádný pták spontánně neozval i opakovanou provokací z hlasové nahrávky po dobu dalších 5 minut (PAVELKA 2006). Stejnou metodou bylo provedeno také mapování výskytu lejska malého v roce 2011.

Při monitoringu lejska malého na trvalých bodových transektech jsem systematicky zaznamenával také některé další druhy ptáků. Jejich výskyt byl zaznamenáván pouze na základě pozorování jedinců nebo spontánních hlasových projevů. Do hodnocení jsou zařazeny druhy s nápadnými a víceméně soustavnými hlasovými projevy s předpokladem vysoké pravděpodobnosti detekce všech na bodu přítomných samců nebo jedinců.

Monitorované lokality

Monitoring probíhal v porostech se zastoupením buku lesního (*Fagus sylvatica*) vyšším než 20 % a starších 80 let, vybraných na jaře 2007 zoologem Správy KRNP Jiřím Flouskem. V roce 2007 bylo na sedmi transektech umístěno 63 bodů, v dalších letech na sedmi shodných transektech a jedním novém celkem 68 bodů:

- (1) K. ú. Žacléř, zámek a Hadí cesta na Boberské stráni, 650–825 m n. m. – 13 bodů (č. 1–13).
- (2) K. ú. Javorník, Žabí potok, 650 m n. m. – 3 body (č. 14–16).
- (3) K. ú. Dolní Dvůr, Horská silnice, 725–800 m n. m. – 13 bodů (č. 17–29).
- (4) K. ú. Horní a Dolní Štěpanice, hrad a levý břeh Jizerky, 525–575 m n. m. – 11 bodů (č. 30–40).
- (5) K. ú. Paseky n. Jiz., Údolní cesta, 675–725 m n. m. – 7 bodů (č. 41–47).
- (6) K. ú. Harrachov, Malinová cesta, 650–700 m n. m. – 11 bodů (č. 48–58).
- (7) K. ú. Horní Lánov, Peklo, 600–650 m n. m. – 5 bodů (č. P4–P7, P15); monitoroval J. Flousek.
- (8) K. ú. Paseky n. Jiz., Planýrka, 550–600 m n. m. – 5 bodů (č. 1405, 1410, 1415–17), od roku 2010 monitoroval J. Flousek.

Výsledky a diskuse

Lejssek malý (*Ficedula parva*)

Celková početnost a populační trend

Mapování výskytu lejska malého v Krkonoších v roce 2011 bylo výrazně ovlivněno defoliací buků v převážně většině kontrolovaných lokalit po neobvykle silných mrazech ve dnech 4. až 6. května, po němž nastalo náhradní rašení listů až za 4–6 týdnů, tedy dlouho po obvyklém návratu a začátku hnízdění tohoto druhu. Výskyt byl zjištěn na 15 lokalitách v počtu 17 teritorií. Početnost pro celé území KRNAP a jeho ochranného pásma byla pro mimořádný rok 2011 odhadnuta na 30–40 párů, pro „normální“ rok na 50–60 hnízdících párů (DVIŠ 2011b). Pro rok 2019 odhaduji celkovou početnost na pouhých 20–30 párů. FLOUSEK et al. (2015) odhadli pro období 2012–14 početnost na 70–100 párů.

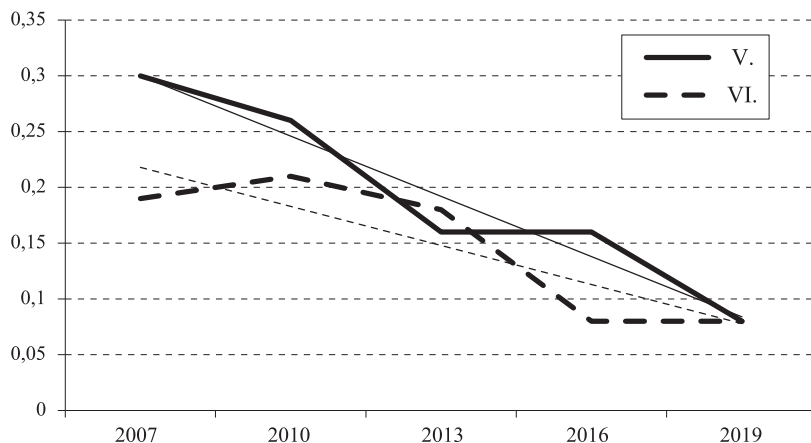
Podle souhrnných výsledků monitoringu lejska malého v letech 2007, 2010 a 2013 (HORA et al. 2010, 2015, 2018) se Krkonoše jeví jako pro něho nejprůzračnější oblast ze všech monitorovaných pohoří. Z vlastních výsledků monitoringu (Tab. 1, Obr. 1) je ovšem zřejmé, že pokles početnosti byl v tomto pohoří po roce 2010 setrvalý a výrazný. Porovnání počtu teritorií na 1 sčítací bod z roku 2019 s nejvyššími zjištěnými hodnotami v roce 2007, resp. 2010 ukazuje pokles početnosti o 73 % při květnovém, resp. 62 % při červnovém sčítání (DVIŠ 2007, 2010, 2013, 2016, 2019a). Domnívám se, že výsledky červnového sčítání zobrazují skutečnou početnost přesněji než sčítání květnové, kdy někteří samci ještě nemusí žít ve vytvořeném páru nebo některé páry ještě nemusí být definitivně usazeny na hnízdišti. Zpěv dvou samců na jednom bodu byl zjištěn 25. 6. 2007 na bodu č. 56 (DVIŠ 2007), 22. 5. 2010 na bodech č. 46 a 57 (DVIŠ 2010) a 15. 5. 2013 na bodu č. 52 (DVIŠ 2013).

Změny v prostředí transektů nastalé po roce 2007 nejsou tak velké, aby byly hlavní příčinou poklesu početnosti lejska malého v Krkonoších. V červenci 2009 byl víchřicí zlikvidován bod č. 33, narušen bod č. 34 a pozměněny body č. 35 a 36 (v tomto úseku byl výskyt lejska malého zaznamenán jen v roce 2007 na bodu č. 36) (DVIŠ 2007, 2010). V roce 2013 byla u bodu č. 27 provedena na ploše asi 0,5 ha uvolňovací těžba pro přirozenou obnovu, ale podmínky pro výskyt druhu zůstaly v nejbližším okolí zachovány (DVIŠ 2013). V roce 2016 byla na bodech č. 17 a 18 provedena výchovná těžba (probírka), se spíše pozitivním vlivem na prostředí lejska malého, a na bodech č. 19 a 20 uvolňovací

Tab. 1. Výsledky monitoringu lejska malého (*Ficedula parva*) (HORA et al. 2010, 2015 a 2018; DÍVÍŠ 2016 a 2019a) (n, resp. F – počet, resp. frekvence obsazených bodů).

Table 1. Results of monitoring of the red-breasted flycatcher (n and F – number and frequency of occupied points respectively).

Rok Year	Obsazené body / Points occupied n F (%)				Počet teritorií No. of territories		Počet teritorií / bod Territories per point	
	Termín (květen, resp. červen) / Month (May or June)							
	V.	VI.	V.	VI.	V.	VI.	V.	VI.
2007	18	12	28,6	19,0	19	12	0,30	0,19
2010	16	14	23,5	20,6	18	14	0,26	0,21
2013	10	12	14,7	17,6	11	12	0,16	0,18
2016	11	6	16,2	8,8	11	6	0,16	0,08
2019	6	6	8,8	8,8	6	6	0,08	0,08

Obr. 1. Změny početnosti lejska malého (*Ficedula parva*) na monitorovaných bodech v Krkonoších (počet teritorií na 1 bod; V. – květnové nálezy, VI. – červnové nálezy).

Fig. 1. Changes of density of the red-breasted flycatcher at counting points in the Krkonoše/Giant Mts (number of territories per point; V. – May counts, VI. – June counts).

těžba pro přirozenou obnovu se zachováním biotopu lejska malého v nejbližším okolí (DVIŠ 2016). V roce 2019 byl na bodu č. 7 odtěžen smrk a jednotlivé stromy nebo skupiny smrků napadené kůrovci byly odtěženy nebo zatím ponechány i na jiných bodech (DVIŠ 2019a). Tomu, že hlavní příčiny ústupu lejska malého mohou ležet mimo Krkonoše, ale i mimo území ČR, nasvědčují i poznatky z jiných oblastí.

TICHAI (in litt.) evidoval v CHKO Křivoklátsko při Jednotném programu sčítání ptáků (JPSP) a inventarizačním průzkumu pravidelně kolem 10 zpívajících samců lejska malého. Zhruba od roku 2014 však jeho početnost klesala až na současné 0–2 zpívající samce. Vzhledem k tomu, že se na monitorovaných lokalitách nic nezměnilo, vidí příčiny poklesu spíše na zimovištích, migračních trasách, případně i ve změnách klimatu.

ŠEVČÍKOVÁ (2019) odhadovala pro území o rozloze 697 km² v CHKO Beskydy pro roky 2016–17 početnost lejska malého na 50–80 párů. V PO Horní Vsacko uvádí pokles početnosti na 5–7 % původního stavu za posledních 28 let a domnívá se, že příčina do velké míry spočívá v odtěžení většiny listnatých porostů. Rovněž KŘENEK (in litt.), který se lejskem malým intenzivně zabývá také v Beskydech, potvrzuje uvedený rychlý úbytek.

RŮŽIČKA (in litt.) udává z NPP Kaňkovy hory v CHKO Železné hory celkem 5 samců v roce 2010, 3 samce v roce 2013 a žádné zjištění v roce 2016.

BELFÍN (in litt.) považuje početnost lejska malého v jihozápadní části Jeseňníků za celkově stabilní, s výkyvy po narušení některých sledovaných lokalit.

Expozice teritorií

Při výběru hnízdiště dávali lejscí malí v Krkonoších jednoznačně přednost lokalitám s expozicí na severovýchod až jihovýchod, které se po východu slunce nejdříve prohřívají (DVIŠ 2011). Na 58 hodnocených bodech se podíl teritorií lejska malého v takto exponovaných biotopech pohyboval v květnových termínech sčítání od 59 % do 100 % (v roce 2019) a v červnových termínech od 75 % do 100 % (rovněž v roce 2019). Lokality s jinou expozicí byly s postupným poklesem početnosti opouštěny nejdříve (DVIŠ 2007, 2010, 2013, 2016, 2019a).

ŠEVČÍKOVÁ (2019) podobně uvádí preferenci východních expozic lejskem malým v PO Horní Vsacko.

Detektabilita

Míra detekce lejska malého na základě spontánního zpěvu samců rosla přímo úměrně s jeho celkovou početností. V letech 2007 a 2010 zpívalo spontánně

v květnovém termínu 100 % zjištěných samců, v letech 2013, 2016 a 2019 tento podíl poklesl na 64 %, 36 %, resp. 50 %. Ukázala se tak nezbytnost použití hlasové provokace pro detekci řídkce se vyskytujících ptáků, kteří při nemožnosti nebo výjimečnosti vzájemných akustických kontaktů zřejmě ztrácejí motivaci k pravidelnému zpěvu (DÍVÍŠ 2007, 2010, 2013, 2016, 2019a).

Velmi podobnou zkušenost jsem získal na Náchodsku a Trutnovsku při monitoringu řídkce se vyskytujícího kulíška nejmenšího (*Glaucidium passerinum*), kde byla jeho detekce na základě spontánního pískání velmi vzácná (DÍVÍŠ 2019b).

K provokaci hlasovou nahrávkou byla používána Rukověť ornitologa 8 (PELZ 2007). Jedná se o nahrávky zpěvu dvou „alfa samců“ s velmi bohatým a silným projevem. Jedinci přilákaní na tuto nahrávku se v naprosté většině případů hlasově (lidskému uchu slyšitelně) vůbec neprojevovali, nebo jen ojediněle vydávali slabý „cvrčivý“, pravděpodobně varovný hlas. Tři samci začali zpívat až delší dobu po ukončení přehrávané provokace. Jen dva samci reagovali na nahrávku svým zpěvem prakticky ihned (v obou případech šlo o vybarvené jedince s bohatým zpěvem) a jeden vybarvený samec sice nezpíval, ale vzrušeně naletoval na domnělého soka směrem k přehrávači (DÍVÍŠ 2007, 2010, 2013, 2016, 2019a). V jednom případě jsem nahrávku pustil spontánně zpívajícímu samci, který ihned zmlkl a znovu začal zpívat až asi 5 minut po ukončeném přehrávání. Domnívám se, že by se efektivita detekce ptáků pomocí nahrávek zpěvu (a nejen v případě lejska malého) mohla zvýšit při použití nahrávek hlasů mladých a v hlasových projevech slabších samců („outsiderů“).

Registrace jedinců lejska malého, kteří se neozývají vůbec nebo jen velmi tiše v korunách stromů, je i za mírných porывů větru poměrně náročná na pozornost a pohotovost monitorujícího, s velkým rizikem přehlédnutí takovýchto ptáků.

Lejsek černohlavý (*Ficedula hypoleuca*)

Registrováni byli pouze spontánně zpívající samci. Vývoj početnosti zobrazují květnové nálezy, v červnu byla už hlasová aktivita minimální (Tab. 2). Pokles početnosti po roce 2013 byl podobný jako u lejska malého (DÍVÍŠ 2007, 2010, 2013, 2016, 2019a), i když s ním nemůže sdílet možné příčiny ztrát v mimohnízdni době, protože jeho zimoviště a migrační trasy leží jinde. Zpěv dvou samců na jednom bodu byl zjištěn 17. 5. 2013 na bodu č. 9 a 19. 5. 2013 na bodu č. 26. (DÍVÍŠ 2013).

Tab. 2. Výsledky monitoringu lejska černohlavého (*Ficedula hypoleuca*) (n, resp. F – počet, resp. frekvence obsazených bodů).

Table 2. Results of monitoring of the pied flycatcher (n and F – number and frequency of occupied points respectively).

Rok Year	Obsazené body / Points occupied				Počet teritorií No. of territories		Počet teritorií / bod Territories per point	
	n		F (%)					
	Termín (květen, resp. červen) / Month (May or June)							
	V.	VI.	V.	VI.	V.	VI.	V.	VI.
2007	8	0	13,8	0	8	0	0,14	0
2010	6	1	10,3	1,7	6	1	0,10	0,02
2013	9	1	15,5	1,7	11	1	0,19	0,02
2016	5	0	8,6	0	5	0	0,09	0
2019	0	0	0	0	0	0	0	0

Při mapování v bukových porostech na území celého KRNAP a jeho ochranného pásma v roce 2011 bylo nalezeno 57 zpívajících samců lejska černohlavého. Výskyt ve východních Krkonoších byl klasifikován jako běžný až hojný, v západních Krkonoších vzácný (Diviš 2011a).

Holub doupňák (*Columba oenas*)

Registrováni byli spontánně houkající samci a pozorovaní jedinci. Početnost měla někdy i výrazné meziroční výkyvy, z neznámých příčin (Tab. 3). Ve starších bučinách byl však holub doupňák dlouhodobě běžným druhem. Vícekrát byli na bodu slyšení dva houkající samci (Diviš 2007, 2010, 2013, 2016, 2019a).

Při mapování v bukových porostech na území celého KRNAP a jeho ochranného pásma v roce 2011 bylo nalezeno 30 teritorií holuba doupňáka (Diviš 2011a).

Datel černý (*Dryocopus martius*)

Registrováni byli z příslušného bodu pozorovaní a slyšení jedinci. Detekce měla však spíše náhodný charakter a výsledky nezobrazují populační trend (Tab. 4) (Diviš 2007, 2010, 2013, 2016, 2019a). Datel černý byl v Krkonoších řídké, ale pravidelně se vyskytujícím druhem, s volnější vazbou na souvislé bučiny, ale s pevnou vazbou na buk jako hnízdními dutinami obsazovanou

Tab. 3. Výsledky monitoringu holuba doupňáka (*Columba oenas*) (n, resp. F – počet, resp. frekvence obsazených bodů).

Table 3. Results of monitoring of the stock pigeon (n and F – number and frequency of occupied points respectively).

Rok Year	Obsazené body / Points occupied n F (%)				Počet teritorií No. of territories		Počet teritorií / bod Territories per point	
	Termín (květen, resp. červen) / Month (May or June)							
	V.	VI.	V.	VI.	V.	VI.	V.	VI.
2007	13	14	22,4	24,1	16	15	0,28	0,26
2010	7	10	12,1	17,2	8	10	0,14	0,17
2013	10	11	17,2	19,0	10	11	0,17	0,19
2016	17	13	29,3	22,4	18	15	0,31	0,26
2019	14	12	24,1	20,7	16	13	0,28	0,22

Tab. 4. Výsledky monitoringu datla černého (*Dryocopus martius*) (n, resp. F – počet, resp. frekvence obsazených bodů).

Table 4. Results of monitoring of the black woodpecker (n and F – number and frequency of occupied points respectively).

Rok Year	Obsazené body / Points occupied n F (%)				Počet teritorií No. of territories		Počet teritorií / bod Territories per point	
	Termín (květen, resp. červen) / Month (May or June)							
	V.	VI.	V.	VI.	V.	VI.	V.	VI.
2007	4	0	6,9	0	4	0	0,07	0
2010	1	2	1,7	3,4	1	2	0,02	0,03
2013	4	5	6,9	8,6	4	5	0,07	0,09
2016	2	3	3,4	5,2	3	3	0,05	0,05
2019	2	0	3,4	0	2	0	0,03	0

dřevinu. Dne 26. 5. 2016 byl na bodu č. 51 pozorován souboj dvou samců (DÍVIŠ 2016).

Při mapování v bukových porostech na území celého KRNAP a jeho ochranného pásma v roce 2011 byl datel černý zjištěn na 23 místech (DÍVIŠ 2011a).

Tab. 5. Výsledky monitoringu budníčka lesního (*Phylloscopus sibilatrix*) (n, resp. F – počet, resp. frekvence obsazených bodů).

Table 5. Results of monitoring of the wood warbler (n and F – number and frequency of occupied points respectively).

Rok Year	Obsazené body / Points occupied				Počet teritorií No. of territories		Počet teritorií / bod Territories per point	
	n		F (%)					
	Termín (květen, resp. červen) / Month (May or June)							
	V.	VI.	V.	VI.	V.	VI.	V.	VI.
2010	5	8	8,6	13,8	5	8	0,07	0,14
2013	19	26	32,8	44,8	20	28	0,34	0,48
2016	18	23	31,0	39,7	18	23	0,31	0,40
2019	17	12	29,3	20,7	17	12	0,29	0,21

Budníček lesní (*Phylloscopus sibilatrix*)

Registrováni byli spontánně zpívající samci a pozorováni jedinci. Nízká početnost v roce 2010 by mohla být zapříčiněna extrémními srážkami v květnu, které na území Královéhradeckého kraje dosáhly 168 % dlouhodobého normálu (ČHMÚ 2019). Pokles početnosti naznačil i výsledek z roku 2019 (Tab. 5) (Dřviš 2010, 2013, 2016, 2019a). Budníček lesní patřil k běžným krkonošským druhům s vazbou na bučiny, ale i jiné listnáče v nesmíšených porostech nebo ve skupinové či solitérní příměsi.

Při mapování v bukových porostech na území celého KRNAP a jeho ochranného pásma v roce 2011 byl budníček lesní slyšen nebo pozorován téměř na všech kontrolovaných lokalitách s výjimkou nejvýše položených. Na bodovém transektu č. 3 (Horská silnice) byli z jednoho místa zjištěni až 3 zpívající samci (Dřviš 2011a).

Další vybrané druhy ptáků

Čáp černý (*Ciconia nigra*) – 20. 6. 2007, hnízdo se 3 mláďaty, bod č. 38; 23. 5. 2007, 1 ex. u prázdného hnízda, bod č. 57 (Dřviš 2007).

Výr velký (*Bubo bubo*) – 18. 6. 2010, hnízdo s 1 mládětem, bod č. 38 (Dřviš 2010).

Kulíšek nejmenší (*Glaucidium passerinum*) – 21. 6. 2007, pískání mláďat, bod č. 27 (Dřviš 2007).

Žluna šedá (*Picus canus*) – 19. 6. 2010, hlas 1 ex., bod č. 44 (DÍVIŠ 2010); 19. 5. 2016, hlas 1 ex., bod č. 11 (DÍVIŠ 2016); 28. 6. 2019, hlas 1 ex., bod č. 35 (DÍVIŠ 2019a).

Žluva hajní (*Oriolus oriolus*) – 16. 5. 2013, zpív. samec, bod č. 40, 550 m n. m. (DÍVIŠ 2013); 28. 6. 2019, zpív. samec, bod č. 36, 550 m n. m. (DÍVIŠ 2019a).

Lejsek šedý (*Muscicapa striata*) – za celou dobu monitoringu zjištěn pouze v roce 2010, 22. a 23. 5., po 1 ex., body č. 52, resp. č. 2 (DÍVIŠ 2010).

Souhrn

Z monitoringu lejska malého v období 2007–19 v Krkonoších je zřejmé, že jeho početnost po roce 2010 výrazně a trvale klesala; při srovnání nejvyšších hodnot z květnového a červnového sčítání v letech 2007, resp. 2010 s hodnotami v roce 2019 o 73 %, resp. 62 %. Hlavní příčiny poklesu početnosti leží pravděpodobně mimo Krkonoše i mimo ČR (podobný trend byl zjištěn i v jiných českých pohorích), s velkou pravděpodobností tedy na zimovištích nebo migračních trasách. Pro rok 2019 odhaduji početnost lejska malého na území KRNP a jeho ochranného pásma na 20–30 párů.

Lejscí malí v Krkonoších dávali přednost lokalitám se severovýchodní až jihovýchodní expozicí. Hlasová aktivita (zpěv) samců klesala s poklesem početnosti, a pravděpodobně tak i se ztrátou vzájemných kontaktů ptáků. Na nahrávku hlasů „alfa samců“ reagovala většina zjištěných samců respektem a jen tichou přítomností nebo varováním, zpívat začínali až delší dobu po ukončení hlasové provokace.

Lejsek černohlavý byl v období 2007–13 běžným druhem, v roce 2013 jeho početnost klesla a v roce 2019 nebyl zjištěn vůbec. Hlasová aktivita samců lejska černohlavého vrcholila v květnu, v červnu byla minimální.

Holub doupňák byl trvale běžným druhem s častým zjištěním až dvou samců na sčítacím bodu. Meziroční výkyvy by mohly souviset s mírou úspěchu zimování a migrace.

Datel černý byl běžným, ale řídké se vyskytujícím druhem. Výsledky zachytily spíše náhodná zjištění a nenaznačují žádný trend.

Budníček lesní byl běžným druhem s výkyvy početnosti. Nízká početnost v roce 2010 mohla být zapříčiněna extrémními srážkami v květnu, pokles početnosti v roce 2019 byl jen naznačen.

Summary

The red-breasted flycatcher was regularly monitored at 63 counting points (58 points in 2007) in three-year intervals in 2007–19 in the Krkonoše/Giant Mts (Czech Republic), and mapped in all beech and beech-spruce forests in 2011 in the whole territory of the Czech part of the mountain range (Krkonoše National Park and its buffer zone). Abundance of the species declined by 73% in May counts and by 62% in June counts since 2007 and 2010, respectively. Main reasons of the decline seem to be outside the Giant Mts (no important changes in habitats) and the Czech Republic, most probably in wintering sites or along migration routes. Total population of the species was estimated at 20–30 breeding pairs in the study area in 2019, compared to 50–60 pairs estimated some 10 years ago. The flycatchers preferred NE to SE expositions of their territories.

Literatura

- ČHMÚ 2019: Portál ČHMÚ. <http://portal.chmi.cz/historicka-data/pocasi/uzemni-srazky#> (navštíveno dne 18. 9. 2019).
- ČSO 2019: Mapování hnízdního rozšíření ptáků 2014–2017. <http://avif.birds.cz> (navštíveno dne 18. 9. 2019).
- Diviš T. 2007: Monitoring druhů přílohy I směrnice o ptácích. Lejsek malý (*Ficedula parva* – FICPAR) – KRNAP 2007. *Závěr. zpráva (dep. Správa KRNAP Vrchlabí).*
- Diviš T. 2010: Monitoring druhů přílohy I směrnice o ptácích. Lejsek malý (*Ficedula parva* – FICPAR) – Krkonošský národní park 2010. *Závěr. zpráva (dep. Správa KRNAP Vrchlabí).*
- Diviš T. 2011a: Lejsek malý (*Ficedula parva*) v Krkonošském národním parku – zpráva o mapování druhu v roce 2011. *Závěr. zpráva (dep. Správa KRNAP Vrchlabí).*
- Diviš T. 2011b: Lejsek malý (*Ficedula parva*) v Krkonoších. *Prunella* 36: 3–10.
- Diviš T. 2013: Monitoring druhů přílohy I směrnice o ptácích. Lejsek malý (*Ficedula parva* – FICPAR) – Krkonošský národní park 2013. *Závěr. zpráva (dep. Správa KRNAP Vrchlabí).*

- DIVIŠ T. 2016: Monitoring druhů přílohy I směrnice o ptácích. Lejsek malý (*Ficedula parva* – FICPAR) – Krkonošský národní park 2016. *Závěr. zpráva (dep. Správa KRNAP Vrchlabí)*.
- DIVIŠ T. 2019a: Monitoring druhů přílohy I směrnice o ptácích. Lejsek malý (*Ficedula parva* – FICPAR) – Krkonošský národní park 2019. *Závěr. zpráva (dep. Správa KRNAP Vrchlabí)*.
- DIVIŠ T. 2019b: Ptáci Náchodska – hrabaví, měkkozobí, kukačky, sovy, lelkové, svišťouni, srostloprstí a šplhavci. *VěP ČSO Pardubice*.
- FLOUSEK J., GRAMSZ B. & TELENSKÝ T. 2015: Ptáci Krkonoš – atlas hnízdního rozšíření 2012–2014 / Ptaki Karkonoszy – atlas ptaków lęgowych 2012–2014. *Správa KRNAP Vrchlabí, Dyrekcja KPN Jelenia Góra*.
- HORA J., BRINKE T., VOJTĚCHOVSKÁ E., HANZAL V. & KUČERA Z. (eds) 2010: Monitoring druhů přílohy I směrnice o ptácích a ptačích oblastí v letech 2005–2007. *AOPK ČR Praha*.
- HORA J., ČIHÁK K. & KUČERA Z. (eds) 2015: Monitoring druhů přílohy I Směrnice o ptácích a ptačích oblastí v letech 2008–2010. *Příroda, Praha 33: 1–492*.
- HORA J., KUČERA Z., NĚMEC M. & VOJTĚCHOVSKÁ E. (eds) 2018: Monitoring druhů přílohy I Směrnice o ptácích a ptačích oblastí v letech 2011–2013. *Příroda, Praha 38: 1–465*.
- PAVELKA J. 2006: Metody monitoringu druhů přílohy I směrnice ES o ptácích. Lejsek malý (*Ficedula parva*). *Nepubl. rukopis*.
- PELZ P. 2007: Rukověť ornitologa 8 – lejsek malý. Magnetofonová vábnička. *Pelz-Biofon Praha*.
- ŠEVČÍKOVÁ K. 2019: Habitatové nároky lejska malého (*Ficedula parva*) v Beskydech. *Bakalářská práce (dep. Katedra zoologie PřF UP Olomouc)*.
- ŠTĀSTNÝ K., BEJČEK V. & HUDEC K. 2006: Atlas hnízdního rozšíření ptáků v České republice. *Aventinum Praha*.

Sýček obecný (*Athene noctua*) – pták roku 2018 – v Krkonoších

The little owl – the Czech bird of the year 2018 – in the Krkonose/ Giant Mts

DUŠAN VODNÁREK

J. Opletala 507, 543 03 Vrchlabí 3 (dusan.vodnarek@email.cz)

Úvod

Sýček obecný (*Athene noctua*) obývá oblasti Evropy, východní a střední Asie, Blízkého Východu, severní Afriky, západního pobřeží Rudého moře až na Somálský poloostrov. V celém areálu rozšíření dnes registrujeme 13 poddruhů. V Evropě býval v minulosti poměrně hojný, Skandinávii osídloval výzračněji. V roce 1874 byl vysazen do Anglie.

Obývá spíše otevřenou, níže položenou krajinu s jednotlivými stromy, starými stromořadími a hřbitovy (HUDEC 1983). Stromové dutiny u nás do roku 1980 tvořily 89 % známých hnízdišť. Dnes je většina hnízd vázána na zemědělské usedlosti a v nich na zděné holubníky, větrací šachty, duté prefabrikáty, výklenky a otvory zdí, podstřešní dutiny nebo speciální budky (ŠÁLEK 2018).

Metodika

Na území Krkonoš a Podkrkonoší (celkem 54 lokalit ve 39 obcích – Tab. 1) proběhlo v dubnu 2015 a v březnu a dubnu 2018 sledování výskytu sýčka obecného. Celkem 33 lokalit bylo navštíveno dvakrát, ostatní jen jednou.

Využita byla provokace případných sýčků nahrávkou teritoriálního hlasu samce, přehrávaného v nočních hodinách, většinou od 20⁰⁰ do 00³⁰ hod., resp. do 2⁰⁰ hod. SELČ (Okruh 3). Na každé lokalitě byla nahrávka s hlasem sýčka (o délce 1³⁰ min.) puštěna celkem třikrát v odstupu 2 minut; celkový čas strávený na lokalitě dosahoval 10–15 minut.

Hlavní zájmové území leželo mezi obcemi Křížlice, Víchová n. Jiz., Vrchlabí, Lánov, Prosečné, Kunčice n. L., Slemeno, Horní Kalná, Studenec, Levínská Olešnice a Martinice. Nejvyšším bodem byla obec Křížlice (736 m n. m.), nejnižším místem zemědělská usedlost u Horní Kalné (375 m n. m.). V některých

Tab. 1. Místa sledování (a jejich souřadnice) výskytu sýčka obecného (*Athene noctua*) v Krkonoších a jejich podhůří (ZD – zemědělské družstvo, farma, hospodářská usedlost; číslo příslušného okruhu za lomítkem).

Table 1. Localities visited (and their coordinates) to track the occurrence of the little owl in the Krkonose/Giant Mts and their foothills (ZD – farms).

Obec a číslo okruhu <i>Locality</i>	Sledováno 2018 <i>Observed in 2018</i>	Sledováno 2015 <i>Observed in 2015</i>
Dolní Branná (ZD) /1	50.5876372N, 15.5913378E	50.5876372N, 15.5913378E
Dolní Branná (ZD) /2	50.5877633N, 15.5849219E	
Dolní Branná (ZD) /2	50.5946017N, 15.5833447E	
Dolní Štěpanice /2	50.6337633N, 15.5240903E	
Dolní Lánov (ZD) /1	50.5922553N, 15.6621050E	50.5922553N, 15.6621050E
Horní Branná (ZD) /2	50.6099742N, 15.5761886E	50.6099742N, 15.5761886E
Horní Kalná (sever, ZD) /1	50.5757969N, 15.5968308E	50.5757969N, 15.5968308E
Horní Kalná (Lhotický p., ZD) /1	50.5567864N, 15.6225864E	50.5567864N, 15.6225864E
Jilemnice (Hrabačov, ZD) /2	50.6217786N, 15.5131889E	50.6217786N, 15.5131889E
Křížlice (U Brádrů) /2	50.6626528N, 15.5271150E	
Křížlice (Skalka) /2	50.6641522N, 15.5042194E	50.6641522N, 15.5042194E
Křížlice (U Skálů) /2	50.6569192N, 15.5056036E	
Klásterská Lhota (ZD) /1	50.5637083N, 15.6577706E	50.5637083N, 15.6577706E
Kunčice n. L. (ZD) /1	50.5767439N, 15.6345533E	50.5767439N, 15.6345533E
Levínská Olešnice (ZD) /1	50.5312433N, 15.5470919E	50.5312433N, 15.5470919E
Martinice v Krk. (ZD) /1	50.5780725N, 15.5302261E	50.5780725N, 15.5302261E
Martinice v Krk. (hřbitov) /1	50.5834650N, 15.5419044E	
Mrklov (ZD) /2	50.6455208N, 15.5644308E	
Prosečné (ZD) /1	50.5667544N, 15.6797486E	
Prostřední Lánov (letišťe) /1	50.6216628N, 15.6536989E	
Prostřední Lánov (ZD) /1	50.6112269N, 15.6595086E	50.6112269N, 15.6595086E
Rudník (Javorník, ZD) /3	50.5999783N, 15.7682561E	50.5999783N, 15.7682561E
Slemeno (ZD) /1	50.5432447N, 15.6676411E	50.5432447N, 15.6676411E
Studeneč (ZD) /1	50.5515758N, 15.5527567E	50.5515758N, 15.5527567E
Valteřice (ZD) /2	50.6212000N, 15.5732811E	50.6212000N, 15.5732811E
Vichová n. Jiz. (Kout) /2	50.6388369N, 15.5006950E	
Vichová n. Jiz. (obecní úřad) /2	50.6298611N, 15.4880244E	
Vrchlabí (městský park) /2	50.6294783N, 15.6131281E	
Vrchlabí (poliklinika) /2	50.6232686N, 15.6160794E	
Vrchlabí 3 (Hartaclub) /2	50.5934950N, 15.6185031E	50.5934950N, 15.6185031E
Vrchlabí 3 (Dělnická) /2	50.6025644N, 15.6218506E	

Tab. 1. Pokračování.

Table 1. Continuation.

Obec a číslo okruhu <i>Locality</i>	Sledováno 2018 <i>Observed in 2018</i>	Sledováno 2015 <i>Observed in 2015</i>
Vrchlabí 3 (u Tiby) /2	50.5983697N, 15.6247258E	
Vrchlabí (Kněžice, ZD) /2	50.6406903N, 15.5794081E	
Jen 1 návštěva / 1 visit only		
Babí (kostel) /3	50.6175269N, 15.9020781E	
Bernartice (ZD) /3	50.6562417N, 15.9693103E	
Černý Důl (Mileta) /3	50.6383808N, 15.7123375E	
Čistá v Krk. (ZD) /3	50.6170614N, 15.7063508E	
Hertvíkovice (ZD) /3	50.5970056N, 15.8064775E	
Horní Maršov (kostel) /3	50.6606967N, 15.8204422E	
Janské Lázně /3	50.6336000N, 15.7845650E	
Královec (ZD) /3	50.6795386N, 15.9712253E	
Levínská Olešnice /3		50.5265239N, 15.5337453E
Lubawka PL (Jurkowice, ZD) /3	50.6899803N, 15.9885564E	
Mladé Buky (ZD) /3	50.6043331N, 15.8587806E	
Rudník (ZD) /3	50.5862333N, 15.7293581E	
Rudník (Javorník, tvrz) /3	50.5836964N, 15.7747364E	
Svoboda n. Ú. (býv. KRPA) /3	50.6307389N, 15.8126681E	
Trutnov (Krkonošská sever, ZD) /3	50.5832597N, 15.8794294E	
Trutnov (Krkonošská jih, ZD) /3	50.5761300N, 15.8862208E	
Trutnov (Voletiny, ZD) /3	50.5869758N, 15.9382486E	
Vidochov /3		50.5145181N, 15.5573272E
Vlčice (ZD) /3	50.5667131N, 15.8187686E	
Zlatá Olešnice (ZD) /3	50.6250689N, 15.9487269E	
Žacléř (Bobr, ZD) /3	50.6705197N, 15.8999536E	

obcích mimo hlavní území bylo sledování provedeno pouze jednou v roce 2018. Šlo především o obce ležící podél linie Černý Důl, Trutnov, Žacléř a Královec.

Zájmová oblast byla rozdělena do tří sledovacích okruhů (viz Tab. 1).

- Okruh 1: 24. 3. 2018 (20³⁰–0⁰⁰ hod. SEČ), jasno, bezvětří, -1 až -4 °C
7. 4. 2018 (20¹⁵–0¹⁵ hod. SELČ), polojasno, bezvětří, 8–12 °C
- Okruh 2: 30. 3. 2018 (20⁰⁰–0⁰⁰ hod. SELČ), polojasno, mírný vítr, 2–7 °C
19. 4. 2018 (20³⁰–0³⁰ hod. SELČ), jasno, bezvětří, 10–15 °C

Okruh 3: 21. 4. 2018 (20⁰⁰–2⁰⁰ hod. SELČ), polojasno, bezvětří, 9–19 °C
Bez rozlišení okruhu: 11. 4. 2015 (20⁰⁰–3³⁰ hod. SELČ), polojasno, mírný
vítr, 2–4 °C

Výsledky a diskuse

V roce 2015 a 2018 bylo navštíveno celkem 54 lokalit ve 39 krkonošských a podkrkonošských obcích a výskyt sýčka obecného nebyl zjištěn ani na jedné z nich.

Při mapování hnízdního rozšíření ptáků Krkonoš v letech 1991–94 nebyl tento druh zaznamenán vůbec (FLOUSEK & GRAMSZ 1999), při opakovaném mapování o 20 let byla jeho početnost na sledovaném území v letech 2012–14 odhadnuta na 0–1 hnízdicí pár (dne 12. 3. 2014 nahrán hlas houkajícího samce u polské obce Miszkowice, 550 m n. m. – FLOUSEK et al. 2015). Nálezy z polského podhůří, severně od rybníků u Podgórzynu, potvrzovaly přítomnost sýčka už v letech 1997, 1999 a 2000 (ZAJAC 2001). Pozorování z hnízdního období 2013 uvádí Piotr Wasiak z polské Lubawky (FLOUSEK et al. 2015).

Ze starších záznamů z českého území Krkonoš popisuje PECINA (2019) hnízdění sýčka obecného v Horních Albeřicích začátkem 50. let minulého století, HLAVATÝ (1999) uvádí úspěšné vyvedení 4 mláďat z Javorníka v roce 1951, STANĚK (1967) zmiňuje jeho nehojný výskyt po celém trutnovském okrese, nejvýše u Richterových Bud (1000 m n. m.). Dne 29. 11. 1975 kroužkoval OUZKÝ (1976) sýčka u Michlova Mlýna (Špindlerův Mlýn) v nadmořské výšce 650 m, ZAJÍČEK (1976) slyšel a viděl 1 ex. dne 20. 12. 1975 v Dolcích u Trutnova, DVOŘÁK (2018) popisuje setkání se sýčkem v Hrabačově (Jilemnice) ještě v 70. letech 20. století. Dne 1. 9. 1987 slyšel Jan Grúz volání sýčka v Prosečném (in Prunella 13/1987), dne 1. 10. 1994 vyklepali M. a R. Lejdaroví z umělohmotného sudu na skládce odpadu v Mladých Bukách jeden exemplář, který po zorientování se odletěl (in Prunella 20/1994). Ze Svobody n. Ú. zmiňuje Zdeněk Balcar občasně houkání sýčka v roce 1996 (in Prunella 22/1996). V roce 1998 nezaznamenal Miroslav Lubas žádného sýčka při mapování jeho výskytu ve 20 obcích na Semilsku a Železnobrodsku (SCHRÖPFER 2000). Nejnovější pozorování pocházejí z Bobru u Žacléře (na hranici s Polskem), kde ve dnech 11.–12. 9. 2017 slyšel Martin Ertner 1 volajícího ex., a z Hostinného-Arnultovic, kde zaslechl Zdeněk Voňka hlas 1 ex. dne 19. 4. 2018 (vše in Prunella 43–44/2019).

Nejbližší hnízdní lokality sýčka obecného na českém území se nacházejí na Chlumecku a Novobydžovsku, v západní části okresu Hradec Králové.

V obci Nepolisy je znám kontinuální výskyt sýčka od roku 2004 – v roce 2014 zde byla prokázána přítomnost dvou párů (KADAVA & FORMAN 2014), o dva roky později tu vyhníždil 1 pár, roku 2017 bylo hnízdění pravděpodobně neúspěšné (KADAVA in litt.). Po roce 2000 vyhníždil sýček také ve starém sadu u Jaroměře, lokalita však byla zničena (KADAVA in litt.).

V letech 1973–77 patřil sýček obecný k plošně rozšířeným druhům v ČR, jeho populace byla odhadnuta na 1000–2100 hnízdních párů. V současnosti jeho celková populace patrně nepřesahuje 100–130 párů. Jádrové území výskytu nalezneme ve Středočeském a Ústeckém kraji a na jižní Moravě, menší populace jsou registrovány i na střední Moravě, Plzeňsku a na jižním okraji Královéhradeckého kraje (ŠÁLEK 2018).

V letech 1985–89 dosahovala hustota hnízdních teritorií na Královéhradecku 0,2 párů na 10 km² (ŠŤASTNÝ et al. 1996). Příčiny dramatického poklesu početnosti sýčka obecného můžeme hledat především ve velkoplošných změnách naší kulturní (zemědělské) krajiny, zejména ve ztrátě její mozaikovitě struktury a nedostatku dostupné potravy. Dalšími známými negativními faktory je nedostatečná nabídka bezpečných míst pro hnízdění, vysoká predace šelmami, především kunou skalní (*Martes foina*) a kočkou domácí (*Felis silvestris* f. *catus*), kontaminace prostředí biocidy nebo úhyny sov v různých technických pastech (např. komíny, roury, vodní nádrže) a na silnicích (BIRDLIFE.CZ 2018).

Souhrn

V roce 2015 a 2018 byla zjišťována přítomnost sýčka obecného (*Athene noctua*) s pomocí zvukové nahrávky teritoriálního hlasu. Alespoň jedenkrát bylo navštíveno celkem 54 lokalit ve 39 krkonošských a podkrkonošských obcích. Všechna pozorování byla negativní. Poslední záznam o výskytu sýčka na české straně Krkonoš tak pochází z roku 2017 (Bobr u Žacléře), z polské strany pohoří pak z roku 2014 (Miszkowice).

Summary

Altogether 54 localities in 39 villages in the Krkonose/Giant Mts (Czech Republic) and their foothills were visited repeatedly to track the occurrence of the little owl (using acoustic provocation). However, no bird was found. The last occurrence of the species was confirmed in 2017 on the Czech side and in 2014 on the Polish side of the mountain range.

Poděkování

Za pomoc při monitoringu na Trutnovsku a Žacléřsku děkuji Vladimíru Čížkovi.

Literatura

- BIRDLIFE.CZ 2018: Webový portál ČSO. Sýček obecný. <http://www.birdlife.cz/co-delame/vyzkum-a-ochrana-ptaku/ochrana-druhu/sycek-obecny/> (navštíveno dne 17. 3. 2018).
- DVOŘÁK J. 2018: Pták roku 2018 – sýček obecný. *Krkonoše a Jizerské hory* 51, 3: 24.
- FLOUSEK J. & GRAMSZ B. 1999: Atlas hnízdního rozšíření ptáků Krkonoš 1991–1994. *Správa KRNP Vrchlabí*.
- FLOUSEK J., GRAMSZ B. & TELENSKÝ T. 2015: Ptáci Krkonoš – atlas hnízdního rozšíření 2012–2014 / Ptaki Karkonoszy – atlas ptaków lęgowych 2012–2014. *Správa KRNP Vrchlabí, Dyrekcja KPN Jelenia Góra*.
- HĽAVATÝ L. 1999: Historická ornitologická pozorování z oblasti Krkonoš. *Prunella* 25: 23–24.
- HUDEK K. (ed.) 1983: Fauna ČSSR. Ptáci III/1. *Academia Praha*.
- KADAVA L. & FORMAN O. 2014: Výskyt a hnízdění sýčka obecného (*Athene noctua*) na Novobydžovsku a Chlumecku v letech 2010–2014. *Panurus* 23: 57–68.
- OUZKÝ K. 1976: První výskyt sýčka obecného (*Athene noctua*) u Špindlerova Mlýna. *Prunella* 2: 13.
- PECINA P. 2019: Změny avifauny Albeřic a Lysečín (východní Krkonoše) během 60 let. *Prunella* 43–44: 33–44.
- SCHRÖPFER L. 2000: Sýček obecný (*Athene noctua*) v České republice – početnost a rozšíření v letech 1998–1999. *Buteo* 11: 161–174.
- STANĚK J. 1967: Dravci a sovy v oblasti Krkonošského národního parku. *Zprávy KRNP* 4, 2: 19–22.
- ŠÁLEK M. 2018: Sýček se představuje. *Ptačí svět* 25, 1: 3–8.
- ŠŤASTNÝ K., BEJČEK V. & HUDEC K. 1996: Atlas hnízdního rozšíření ptáků v České republice 1985–1989. *H&H Jinočany*.

ZAJĄC K. 2001: Ponowne obserwacje pójdzki *Athene noctua* w Sudetach Zachodnich. *Przyroda Sudetów Zachodnich* 4: 151–152.

ZAJÍČEK L. 1976: Výskyt ptactva v oblasti Dolců od 22. 11. 75 do 14. 3. 76. *Prunella* 2: 6–9.

Sýček obecný (*Athene noctua*)

(© Joaquín López-Rojas / Španělsko, s laskavým svolením vydavatele převzato z publikace Hagemeijer & Blair 1997, The EBCC Atlas of European Breeding Birds, Poyser London)

Sčítání labutí velkých (*Cygnus olor*) v Krkonoších a Podkrkonoší

Census of the mute swan in the Krkonose/Giant Mts and their foothills

DUŠAN VODNÁREK¹, HANA TRACHTULCOVÁ² & VLADIMÍR ČÍŽEK³

¹ J. Opletala 507, 543 03 Vrchlabí 3 (dusan.vodnarek@email.cz)

² 543 72 Rudník 424 (zelvator@seznam.cz)

³ K Věbrovce 36, 541 01 Trutnov 3 (cizekohv@centrum.cz)

Úvod

V letech 2018 a 2019 proběhlo na území České republiky sčítání labutí velkých (*Cygnus olor*). V severních Čechách ho koordinovala Severočeská pobočka ČSO (sčítáno 1. a 2. 6. 2019), ve východních Čechách pak Východočeská pobočka ČSO (sčítáno 8. a 9. 6. 2019). Sčítaly se dospělé labutě, hnízdící páry, mláďata v šedém a bílém šatě, pozornost byla věnována bílé formě *immutabilis*.

V Krkonoších a Podkrkonoší bylo v červnu 2019 navštíveno celkem 30 vodních ploch. Hranici sledovaného území vymezovaly obce Žacléř, Trutnov, Hostinné, Horka u Staré Paky, Semily, Vysoké n. Jiz. a Harrachov. V uvedené oblasti byl zjištěn jediný hnízdní pár se třemi šedými mláďaty na rybnících Dolce I u Trutnova (Obr. 1).

V okrese Trutnov jsme zjistili 1 ex. na přehradě Les Království u Bílé Třemešné, ve východní části okresu nebyla žádná labuť nalezena (KAFKA in litt.). V jižní části okresu pozoroval STANĚK (in litt.) 1 pár s 9 šedými mláďaty na Velkém rybníku v Lanžově (Lhotka) a jeden pár se 4 mláďaty (z toho 1 bílé) na Budinském rybníku tamtéž. V Choustníkově Hradišti na Ježkově rybníku byl pozorován 1 pár bez mláďat a poblíž na Stachově rybníku bylo nalezeno opuštěné hnízdo, kde pár labutí seděl ještě v době před termínem sčítání (STANĚK in litt.).

V okrese Semily byl zjištěn 1 pár labutí s 9 mláďaty v Mírové pod Kozákovem a 4 páry hnízdily v obci Hrubá Skála, kde vyvedly celkem 5 mláďat (JAHODOVÁ & JAHODA in litt.).

V letech 1991–94 byla početnost labutě velké v podhůří Krkonoš odhadnuta na 0–1 hnízdící pár (FLOUSEK & GRAMSZ 1999), poslední hnízdo 1 páru

Obr. 1. Vyvedená rodina labutě velké (*Cygnus olor*) v Dolcích u Trutnova (foto V. Čížek).

Fig. 1. Family of the mute swan at the foothills of the Krkonoše/Giant Mts.

na úpatí českých Krkonoš bylo nalezeno ve Vrchlabí roku 2001 (FLOUSEK et al. 2015). Z širšího Podkrkonoší uvádějí hnízdění např. Miloš Mareček z roku 2008 od rybníka Nebe ve Vlčicích (1 pár a 6 pull), ze Starých Buků (1 pár a 5 pull) a z Dolců u Trutnova (1 pár a 2 pull – vše in Prunella 34/2009), nebo Jiří Vodehnal z roku 2009 ve Vítězně-Kocléřově (1 pár a 3 pull – in Prunella 35/2010).

Literatura

- FLOUSEK J. & GRAMSZ B. 1999: Atlas hnízdního rozšíření ptáků Krkonoš 1991–1994. *Správa KRNAP Vrchlabí*.
- FLOUSEK J., GRAMSZ B. & TELENSKÝ T. 2015: Ptáci Krkonoš – atlas hnízdního rozšíření 2012–2014 / Ptaki Karkonoszy – atlas ptaków lęgowych 2012–2014. *Správa KRNAP Vrchlabí, Dyrekcja KPN Jelenia Góra*.

Ochrana zateplených fasád proti poškození šplhavci

Protection of insulated facades of buildings against damage caused by woodpeckers

DUŠAN VODNÁREK

J. Opletala 507, 543 03 Vrchlábí 3 (*dusan.vodnarek@email.cz*)

Úvod

Od roku 2004 probíhá na vrchlabském sídlišti Liščí kopec zateplování panelových domů a základní školy a výstavba zateplených rodinných domů. S rozvojem zateplování tu dochází k poškozování zateplených fasád šplhavci. Předkládaný příspěvek se zabývá účinností instalovaných maket, atraktivitou fasádních barev pro klování otvorů a typem staveb, které šplhavci poškozují.

Popis sledovaného území

Sledovaná lokalita sídliště Liščí kopec (o velikosti asi 0,5 km²) se nachází na jižním okraji města Vrchlábí. Zdejší zástavba je dosti heterogenní; tvoří ji zejména staré rodinné domy většinou bez zateplení (SZ část), starší panelová výstavba většinou již zateplená (SV část) a nová zástavba panelových domů a rodinných domů se zateplením (jižní a JZ část). V centrální části území se nacházejí budovy základní školy (4 pavilony ZŠ Školní), které byly postupně zateplený mezi lety 2004–15. Škola se nachází 170 m od nejbližšího lesa, který je poměrně mladý, a asi 800 m od lesa vzrostlého. Ve vzdálenosti 400 m JV se nacházejí břehové porosty řeky Labe, 600 m SZ pak lužní lesík u rybníka Vejsplachy. U školy a ve starší rodinné zástavbě jsou zahrady s ovocnými a okrasnými stromy.

Metodika

Vzniklé otvory na budovách ZŠ Školní vytvořené šplhavci byly na podzim 2015 zaslepeny (vyplněny montážní pěnou a finálně zataženy fasádním lepidlem s perlíčkem) a na jejich místa byly nalepeny ploché hliníko-plastové makety strakapouda velkého (věrné podoby druhu, o výšce 27 cm). Další ploché makety téhož druhu byly připevněny na dráty hromosvodů souběžně

s fasádou budov. Celkem bylo instalováno 23 takovýchto maket do vzdálenosti 50–80 cm od okraje atik nebo rohů budov. Dále byly umístěny trojrozměrné makety (3D) strakapouda velkého a dravců na okrajích střech zateplených paneláků v oblasti Liščího kopce.

Vizuálně byla sledována účinnost různých typů maket a poškozování fasád domů šplhavci na Liščím kopci, zejména v závislosti na barvě omítky (všechny sledované budovy byly zatepleny fasádním polystyrenem o tloušťce 10, resp. 15 cm). Poškozování dle různě barevných fasád a různých typů zateplení (polystyren nebo minerální vata) bylo nahodile zaznamenáváno také v jiných obcích ČR (Vrchlabí, Kunčice n. L., Lánov, Trutnov, Hořice, Jičín, Hradec Králové, Pardubice, Praha, Brno, Vrbno p. P., Krnov).

Výsledky a diskuse

Na sledovaném sídlišti se nacházelo 21 výškových budov zateplených polystyrenem, šplhavci bylo poškozeno osm z nich – zejména strakapoudem velkým (*Dendrocopos major*) a žlnou zelenou (*Picus viridis*) (Obr. 1), kteří vyklovali do zateplení celkem 13 otvorů. Ve všech případech byly otvory vyklovány 5–100 cm od okraje atikového oplechování nebo od okraje rohů budov, žádný se nenacházel uprostřed velkých ploch. Kromě jedné dutiny šplhavci nepoškozovali zateplené fasády rodinných domů. Není zcela jasné, proč některé zateplené panelové domy (13 budov) zůstaly nepoškozené. Nabízí se otázka, zda na četnost šplhavcích ataků nemá vliv přítomnost vzrostlé zeleně v okolí. Nejvíce rozklované objekty na sídlišti, budovy ZŠ Školní, jsou totiž z velké části ohraničeny pásy vzrostlých stromů.

Obr. 1. Žlna zelená (*Picus viridis*) dlaba-jící dutinu ve fasádě z polystyrenu (foto D. Vodnárek).

Fig. 1. The green woodpecker hollows a cavity in a facade polystyrene.

Obr. 2. Maketa strakapoudu velkého (*Dendrocopos major*) na fasádě budovy (foto D. Vodnárek).

Fig. 2. Two-dimensional model of the great spotted woodpecker on a building facade.

Obr. 3. Obnovená dutina ve fasádě v těsné blízkosti makety strakapoudu velkého (foto D. Vodnárek).

Fig. 3. Restored cavity in a facade in close proximity to a 2D model of the great spotted woodpecker.

Obr. 4. Neúspěšné použití trojrozměrné makety strakapoudu. Vzniklá dutina byla zaplněna pěnou (foto D. Vodnárek).

Fig. 4. Unsuccessful use of a 3D model of a woodpecker. The cavity in a facade was filled with foam.

Obr. 5. Trojrozměrná maketa sokola stěhovavého (*Falco peregrinus*) (foto D. Vodnárek).

Fig. 5. Three-dimensional model of the peregrine falcon.

V některých otvorech sami šplhavci nocovali, jiné využívali k hnízdění vrabci polní (*Passer montanus*), rorýši obecní (*Apus apus*), špačci obecní (*Sturnus vulgaris*) a kavky obecné (*Corvus monedula*).

Poté, co byly v roce 2015 vyklované otvory zaslepeny a v jejich blízkosti umístěny makety strakapoudů (Obr. 2), nebyla po dobu jednoho roku fasáda poškozena. Druhý rok se poškozování začalo opět objevovat, do konce roku 2018 vzniklo osm nových dutin, některé i v těsné blízkosti maket (Obr. 3). Naklované otvory ve fasádě následně zvětšovali špačci a kavky.

Na blízkém zatepleném panelovém domě (150 m od školy) byla bez úspěchu použita 3D maketa strakapouda (Obr. 4). Asi 300 m od školy byly k ochraně zateplení paneláku použity 3D makety dravců (Obr. 5), v každém rohu střechy jedna. Ani tento typ maket ale nebyl účinný.

Pozornost byla věnovaná také barvám zateplených fasád. Data z různých obcí ČR ukázala, že nejvíce děr bylo zaznamenáno v omítkách barvy žluté, meruňkové/růžové, šedé a terakota, nejméně v hnědé a fialové (Tab. 1). Vztah

Tab. 1. Vliv barvy zateplené fasády a druhu izolačního materiálu na četnost otvorů vyklovaných šplhavci ve fasádách domů v ČR (počet otvorů ve fasádě).

Table 1. Influence of color of insulated facade and type of insulating material on the frequency of holes created by woodpeckers in facades of buildings in the Czech Republic (number of holes in facade).

Barva / Colour	Materiál / Material	
	polystyren / polystyrene	minerální vata / mineral wool
bílá / white	15	0
šedá / grey	28	0
žlutá / yellow	49	0
oranžová / orange	20	0
meruňková růžová / pink apricot	31	0
terakota / terracotta	24	0
červená / red	8	0
fialová / violet	1	0
modrá / blue	5	0
zelená / green	4	0
plnotučná hořčice / mustard	2	0
kávová hnědá / coffee brown	1	0
Celkem / Total	188	0

Tab. 2. Barva zateplených fasád preferovaná šplhavci při tvorbě otvorů v budovách na sídlišti Liščí kopec ve Vrchlabí (celkem 21 zateplených výškových budov).

Table 2. Color of insulated facades preferred by woodpeckers creating holes in high-rise buildings in the town of Vrchlabi (altogether 21 buildings).

Barva / Colour	Plocha na sledovaných budovách (%) <i>Area on monitored buildings (%)</i>	Počet vyklovaných otvorů <i>No. of hollows created by woodpeckers</i>	
		n	%
žlutá / yellow	39	17	48
šedá / grey	14	13	36
oranžová / orange	14	6	16
červenohnědá / reddish brown	14	0	0
meruňková / apricot	7	0	0
modrá / blue	5	0	0
bílá / white	3	0	0
zelená / green	3	0	0
terakota / terracotta	1	0	0
Celkem / Total	100	36	100

mezi zastoupením použitých fasádních barev a skutečným počtem vyklovaných dutin v nich byl sledován jen na sídlišti Liščí kopec ve Vrchlabí. Zde byly preferovanými barvami šedá a žlutá (Tab. 2).

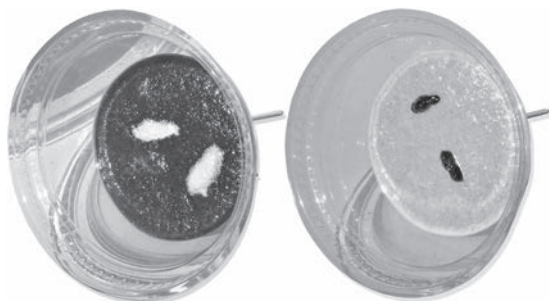
Na možnou souvislost mezi množstvím vzrostlé zeleně a počtem vyklovaných otvorů poukazuje MACH (in litt.) ve Svitavách i LEHOTSKÝ (2012) v Trenčíně. Všechny jimi sledované dutiny byly vyklovány v polystyrenu. KLAISNER (in litt.) a LEHOTSKÝ (2012) popisují ojedinělé poškození rovněž v zateplení z minerální vaty.

Zajímavý poznatek uvádí MACH (in litt.) ze Svitav, kde atraktivním místem pro vznik vyklovaných dutin bývají místa kolem větracích otvorů osazená krycí mřížkou z plastu. Tato skutečnost byla pozorována také na třech vrchlabských budovách.

Podle VLAŠÍNA (2010) jsou nejvíce napadány stěny šedé, hnědé a černé (tedy spíše tmavé barvy), dle našich zjištění to byly naopak světlejší odstíny (zejména šedá a žlutá).

Obr. 6. Křemíkové terčíky typu Antistrakapoud, určené k ochraně fasád (foto M. Tríska).

Fig. 6. Small silicon targets (Antiwoodpecker type) used for protection of facades against damage caused by woodpeckers.

Možnosti ochrany

Slovenská firma Ornis nabízí 3D makety strakapouda (natočeného zobákem k fasádě a s rozevřenými křídly do stran podél fasády) a uvádí jejich úspěšnost 60–90 % (dle informací zákazníků firmy), oproti max. 50% úspěšnosti jiných maket (JAMBOR 2018). Mezi ne příliš účinné metody ochrany se řadí zvukové plašení, odchvy ptáků a namalované siluety dravců (VLAŠÍN 2010, JAMBOR 2018), zavěšené CD nosiče apod.

Poměrně novou metodou ochrany budov je od roku 2016 výrobek s ochrannou známkou Antistrakapoud – směs chemických těkavých látek, nanášená v pastě do otvorů a odpuzující strakapoudy. Do blízkosti vyklovaných dutin ošetřených pastou se umísťují křemíkové terčíky (Obr. 6), které naopak ptáky lákají. Ti mají klovat do pevných terčíků a fasádu nepoškodovat (TRÍSKA 2018). Metoda však dosud nebyla ověřena nezávislým testováním.

V každém případě je třeba se zamyslet nad změnou technologie zateplování budov. Zdá se, že účinné by mohlo být, kdyby pod povrchovou úpravou, finální vrstvou omítky, byla drátěná perlínka, která ptáky odradí od další činnosti (VLAŠÍN 2010).

Mohlo by i pomoci, kdyby byl na zateplení atik a rohů budov do vzdálenosti alespoň 150 cm od jejich okraje používán jiný materiál než polystyren (např. minerální vata), nebo kdyby tato kritická místa byla obložena keramickým materiálem (imitace obkladů či lícových cihel).

Adekvátní náhradou za nevhodnou technologii (z hlediska škod způsobovaných strakapoudy) by mohlo být použití celulózy, stříkané na fasádu ve vodní emulzi (mocnost vrstvy asi 8 cm), v kombinaci s překrytím vzdušnými plastovými deskami. Celulózový nátěr nerezonuje tak jako polystyren, plastové desky pro hladkost svého povrchu neumožňují uchycení strakapouda

na stěně domu (PŘÍRODA.CZ 2018). Ani zde však neexistuje žádné nezávislé zhodnocení skutečné účinnosti. Poradna serveru PŘÍRODA.CZ (2018) přináší názory Záchrané stanice ČSOP Jaroměř, podle které by fasádu mohly uchránit nenáročné, rychle rostoucí popínavé rostliny (např. rdesno badžuaňské *Polygonum baldschuanicum* nebo rdesno Aubertovo *P. aubertii*). Zkušebnosti s tímto řešením ale prozatím nejsou.

V našich městech je velké množství zateplených domů, které nejsou terčem datlovitých ptáků. FEJFAR (in litt.) se domnívá, že za klováním do fasády může stát jakási osobní fascinace zateplenými systémy, které imponují jen některým jedincům a které ostatní ptáci nechávají zcela bez povšimnutí. Prokázat osobní pohnutky některých jedinců ke klování do fasády však není jednoduché.

Dosud nebylo věrohodně prokázáno, proč vlastně ptáci do zateplených fasád klovaj (hledání potravy, rezonance a akustika materiálu, výroba hnízdních dutin, „chuť látek“ obsažených v zateplovacích systémech, zábava apod.). Proto zatím neexistují ani univerzální a trvalá řešení tohoto problému (ČSO 2004).

Souhrn

Na sídlišti Liščí kopec ve Vrchlabí atakovali šplhavci zateplené fasády osmi výškových budov, dalších 13 výškových budov zůstalo bez povšimnutí. S jedinou výjimkou šplhavci nepoškozovali zateplené fasády rodinných domů. Poškozené budovy byly zatepleny fasádním polystyrenem, nejčastěji byly preferovány omítky v barvě šedé a žluté. Poškozené budovy byly chráněny dvoj- i trojrozměrnými maketami strakapouďů a dravců, ale tato ochrana byla zcela neúčinná.

Summary

In the town of Vrchlabi (12,500 inh.), at the foothills of the Krkonose/Giant Mts (Czech Republic), woodpeckers damage insulated facades of high-rise buildings. Altogether 8 buildings were attacked, the other 13 remained untouched as well as family houses. The damaged buildings were insulated with facade polystyrene, the most preferred facade colours by woodpeckers were grey and yellow. All the damaged buildings were protected by two- and three-dimensional

models of great spotted woodpeckers and birds of prey, but this protection was completely ineffective.

Literatura

- ČSO 2004: Jak zabránit strakapoudům v poškozování lidských staveb? <http://oldcso.birdlife.cz/index.php?ID=835> (navštíveno dne 24. 11. 2018).
- JAMBOR R. 2018: Ďateľ vo fasáde. <http://datelvofasade.sk/radime.html> (navštíveno dne 8. 11. 2018).
- LEHOTSKÝ F. 2012: Ďobe datel' do zateplenia z polystyrénu? <https://inardex.sk/dobe-datel-do-zateplenia-z-polystyrenu> (navštíveno dne 25. 11. 2018).
- PŘÍRODA.CZ 2018: Strakapoudi nám likvidují omítku – co s tím? <https://www.priroda.cz/clanky.php?detail=612> (navštíveno dne 25. 11. 2018).
- TŘÍSKA M. 2018: Antistrakapoud chrání vaši fasádu. <http://www.antistrakapoud.cz/otazky-a-odpovedi> (navštíveno dne 24. 11. 2018).
- VLAŠÍN M. 2010: Jak odradit strakapoudy od poškozování lidských staveb. *Veronica* 1/2010, <https://www.veronica.cz/poradna-v-casopise-veronica?i=65> (navštíveno dne 8. 11. 2018).

Změny avifauny Albeřic a Lysečín (východní Krkonoše) během 60 let

Changes in avifauna in the eastern part of the Krkonoše/ Giant Mts (Czech Republic) during the last 60 years

PAVEL PECINA

Řípská 25, 130 00 Praha 3

Tento článek je docela dlouhý a přesto neobsáhl ani třetinu druhů ptáků, vyskytujících se dnes nebo v minulosti na sledované lokalitě Albeřic a Lysečín ve východních Krkonoších. Druhy s dlouhodobě relativně stálým zastoupením a početností proto záměrně opomímám.

Na přelomu let 1947/48 získali a zprovoznili moji rodiče chalupu po Němcích v Horních Albeřicích na východním okraji Krkonoš, ve svahu Hraničnického hřebene se západní expozicí mezi loukami. První prázdniny jsem zde strávil v roce 1948. Jako desetiletý kluk jsem sice měl dost slušné entomologické znalosti, ale s obratlovci (a zejména ptáky) to bylo horší; dokázal jsem rozlišit jen nemnoho běžných druhů (některé i akusticky). Od té doby jsem do Albeřic jezdil pravidelně každé léto a nepravidelně (obvykle na víkend nebo svátky) i mimo dobu prázdnin a dovolených, a to až do roku 1999, odkdy jsem v důchodu a pobývám zde zpravidla podstatně déle během vegetačního období. Mám tedy možnost srovnávat situaci v období 70 let, ale ty první klukovské zážitky, i když některé uvádím, nemohu dost dobře započítávat jako soustavná sledování (proto to v nadpisu o 10 let zkracuji). Bohužel jsem si většinou nedělal záznamy (kromě období, kdy jsem přispíval do zpravodaje *Prunella*), takže následující text jsou vlastně jen vzpomínky s nepřesným datováním.

Moje ornitologické znalosti postupně narůstaly a zpřesňovaly se v první řadě pod vlivem profesora Jana Roubala, entomologa, který jezdil v době mého dětství do Albeřic k Ůlehlovům v nedalekém sousedství a který byl typem všestranně vzdělaného kantora-biologa s obrovským přehledem znalostí a „uměl“ ptáky jako současní dobří ornitologové, a po roce 1965 také pod vlivem kamaráda Petra Milese. Přijel jako student VŠZ na povinnou prázdninovou brigádu (na sena) do Albeřic, byl už v té době

kroužkovatelem, měl sebou krotkého sýčka, kroužky, sklopky a moučné červy a ve volných chvílích pozoroval, chytal a kroužkoval ptáky (v dalším roce přestoupil na biologickou fakultu UK). Téměř ihned jsme se sprátelili (což vydrželo až do Petrovy smrti); že byl po většinu svého produktivního života odborným pracovníkem Správy KRNAP a věnoval se ornitologii a ochraně lesních mravců je asi většině čtenářů Prunelly známo. Od něj jsem se snažil pochytit co nejvíc praktických znalostí, pokud jde o poznávání a pozorování ptactva. Profesoru Roubalovi a Petru Milesovi vděčím za nastartování mého zájmu o ornitologii a její základy. Později se mi to zúročilo v zaměstnání ve státní ochraně přírody Středočeského kraje a v Zoo Praha. Tolik úvodem k následujícím údajům.

V letech 1948 až (asi) 1960 byla krajina Horních a Dolních Albeřic a Dolních Lysečín až k Maršovu poznamenána intenzivní lukařskou exploatací a zčásti i hospodařením na orné půdě, provozovanými původně německými obyvateli a převzatými Pastvinářským družstvem a Státním statkem. Zatrávněné úhory byly zvýrazněny hojným výskytem kopretin. Rozptýlená zeleň byla velmi omezena – mladé stromy jen ve stromoadí u silnice a ojediněle u chalup (převážně jasany a lípy) a místy u snosů a cest (kde se potom postupně rozvíjela náletová sukcesní společenstva). Tomu odpovídalo i zastoupení ptačích druhů. Všude zpívali skřivani polní (*Alauda arvensis*), na loukách i u chalup hnízdily lindušky lesní (*Anthus trivialis*) a na velkých a přehlednějších enklávách rovněž lindušky luční (*A. pratensis*).

Velmi častý byl chřástal polní (*Crex crex*); v blízkosti naší chalupy se ozývali 3–4 samci. Chřástali hnízdili hlavně ve vysokostébelných porostech svahového prameniště (ve stráni asi 150 m SV od naší chalupy), které se nekosilo. V klukovských letech, když kolem nás sekali a chřástalí slípka odváděla kuřátka na naši neposekanou parcelu, se jedno ztratilo a já ho chytil, narychlo (rozmazaně) vyfotografoval, dohonil chřástalí gynopedium a mládě vrátil matce. O pár let později spadla kráva do jímky na vodu, vedenou od nás k chalupám po svahu na JZ. Jímka byla při vyprošťování odkryta a zčásti rozbořena a ponechána jen tak; následně do ní spadl a utopil se chřástal. To už jsem studoval na fakultě, chřástala jsem vyvrhl, vysušil, vnitřek vytřel octem a poslal na katedru – možná tam ještě někde je jeho balk. V té době jsem už kosil naši parcelu (po částech), jako první vždy průchod od vchodu do stavení a zápraží rovnou dolů k cestě, a často (brzy ráno a navečer) pozoroval chřástaly, kteří přebíhali přes tento vysekaný

pruh. Později (přibližně po roce 1965) se už neukazovali a ozývali se jen z prameniště a z luk na protějším svahu Albeřického hřebene.

V úplně prvních asi 5 letech (1948–53) jsem poznával, opticky i akusticky, jen několik málo běžných druhů. S určitostí pěnkavu obecnou (*Fringilla coelebs*), zpívající na stromech u chalupy, a strnady obecné (*Emberiza citrinella*), kteří zde byli tenkrát častí. S mámou jsme je přikrmovali na zápraží ovesnými vločkami; létaly k nám zpravidla dva páry (resp. dvě rodiny) a na mne tehdy silně zapůsobila jejich antipredační strategie při vyvádění mláďat. O hnízdech jsme nevěděli – asi byla dost vzdálená; jeden pár hnízdil někde v prameništi, druhý létal s potravou směrem k lesu. Mláďata ale přivedli k chalupě (a zdroji vloček) hned, jak to šlo, a rozmístili je jednotlivě, každé zvlášť, na různá, od sebe vzdálená a dobře chráněná místa. Pokud by nějaký predátor objevil jedno z mláďat, ostatní měla šanci nebýt nalezena. Přišlo mi to moudré a obdivoval jsem to, i když pojem antipredační strategie jsem pochopitelně neznal.

Z drobných pěvců jsem se jako kluk seznámil ještě s pěnicí hnědokřídrou, tehdy popelavou (*Sylvia communis*), jejíž hnízdo jsem – z nevědomosti – zničil stálým okukováním. Prošlapal jsem k němu pěšinku a moje sledování nezůstalo nepovšimnuto, takže po několika dnech jsem našel prázdné hnízdo shozené pod keřem. Lítost a pocit viny mne poučily pro zbytek života, jak se chovat, když někde zjistím hnízdící ptáky – konkrétně jako strážce jejich tajemství. Pěnice hnědokřídle mne jen o málo později naučil poznávat profesor Roubal i podle kontaktního hlasu. O několik let později, to už jsem byl na gymnáziu, mi pěnice hnědokřídle připravily fantastický zážitek, o němž jsem potom musel často přemýšlet a který velmi ovlivnil moje biofilní zájmy a směřování. V tom roce pěničky hnízdily v keři černého rybízu asi 10 m pod zápražím a já je pochopitelně pozoroval (zdálky kukátkem). Kouzelné bylo sledovat střídání rodičů na hnízdě. Přicházející pták informoval partnera, ten se připravil, a ve chvíli, kdy se jedna pěnice dostavila k hnízdu, druhá je nenápadně opustila, objevila se na stejném místě, kde byl předtím její partner, a chovala se jako on. Kdo nevěděl, že tam je hnízdo, domníval se, že v keři šmejdí jen jeden pták a hledá potravu. Asi po týdnu krmení už mláďata, při pohledu ze zápraží, „přetékala“ z hnízda. Moje maminka seděla v lehátku na zápraží a něco pletla, ale najednou mne tiše, nicméně důrazně přivolávala. Byl jsem blízko a ihned jsem přiběhl. Máma mi řekla, „podívej, už vyletují z hnízda“, a já uviděl pěnici, jak potřásá křídly, střídá varovné a kontaktní volání a schoulená sedí na okraji lehátka u máminých nohou. Byl to ale dospělý pták. Když jsem přišel, vzlétl, ozval se drsným varováním,

pak „řekl“ *véd-véd* a popolétl směrem k hnízdu, kde vzrušeně poskakoval druhý pták z páru, také varoval a předstíral, že je zraněný. Mezitím se první pěníce vrátila k nám, naletovala na nás a zase se vracela k hnízdu. Došlo mi, že hnízdo je v ohrožení, rozběhl se dolů a nedaleko od keře jsem vyplašil hranostaje. Ty pěničky si přišly k mámě pro pomoc, velmi srozumitelně nás naváděly k hnízdu a k predátorovi a zjevně velmi dobře věděly, co dělají a proč. A od té chvíle si už před námi přestaly „dávat pozor“ a předstírat, že jen náhodou prolézají řadou rybízů. Za dva dny po incidentu s hranostajem vyvedly mláďata a rozstrkaly je (podobně jako strnadi) porůznu v neposečené trávě. Od této příhody se začala postupně vytrácet moje nabiflovaná důvěra ve „vědecké“ přístupy – nejen v etologii – plně despektu k jiným formám života, redukcionismu a arogance.

Hned v těch prvních letech jsem se (během oběda v hospodě, kolem roku 1950) setkal s ukázkou „lidové myslivosti“, která – stejně jako ty předchozí – na mne zapůsobila odporlivě. Tlupa ozbrojenců se odebrala k lomům, kde naaranžovala vycpaného výra, který měl pohyblivě přidělaná křídla a hýbal se, když se tahalo za šňůrku. Lovci se schovali v jakési boudě, bylo to spíš lešení potažené stanovinou se střílnami, a bohužel se jim podařilo oklamat a zabít jednu z kání, které jsme občas obdivovali na obloze. Přišli se k hospodě pochlubit; jeden ji držel za křídlo, hlava jí ochable visela a ze zobáku jí na zem kapala tmavá krev. Chtělo se mi zvracet.

Z těch prvních let musím ještě vzpomenout pozorování orla. O prázdninách někdy kolem roku 1955 na nás přes údolí zavolal pan Urban (známý ilustrátor), že nad námi krouží orel. I z dálky neobvykle velká silueta, tak jak si ji i teď vybavuji, sice neposkytovala příležitost k určení druhu, ale byl to určitě orel rodu *Aquila*, se zřetelnými „prstíčky“ ručních letek a rýdovacími pery vyrovnané délky. Tehdy měl, údajně někde u Rýchor, hnízdit orel křiklavý, a tak jsme se domnívali, že šlo o tento druh, ale spolehlivě poznat jsme to neuměli nikdo.

K avifauně Albeřic a okolí tehdy patřili také tetřívci obecní (*Tetrao tetrix*) a asi i tetřevi – o těch jsme ale my ani naši sousedé, vzhledem k jejich skrytému způsobu života a naší pouze prázdninové přítomnosti, nevěděli. S tetřívky se často setkávali chalupáři při sbírání brusinek na Rýchorách. Vyplašení jednoho ptáka nebo i slípky se vzrostlými kuřaty zažil snad při sběru brusinek skoro každý. Myslím, že „brusinkáři“ tetřívkům ani příliš nevadili; chodili tam až v druhé polovině srpna a to už kuřata byla letuschopná a termostabilní (a za deště a chladného počasí se na brusinky stejně nechodilo). Populace tetřívků tam přežívala asi do roku 1970. Někdy

v šedesátých letech působil jako chatař na Rýchorské boudě pan Bříza a ten (nebo někdo jemu blízký) zřejmě vysekal tetřívčí hnízdo. Měl v dočasné ohrádce u chaty hejno kuřátek s adoptivní matkou, bílou leghornkou. Podařilo-li se alespoň část mláďat odchovat, nevím; při vhodné potravě, velkém počtu kuřat (přes 10) a atypickém vzhledu pěstounky by zde byla určitá šance. Na zániku rýchorské populace tetřívků se, podle mého soudu, podílela „bratrská“ okupace v roce 1968, kdy na planině před boudou okupanti pobývali delší dobu (a možná i lovili, podobně jako na obsazených středočeských lokalitách), a následná intoxikace z postřiků proti obalečí modřínovému.

Na konci univerzitního studia, kolem roku 1960, jsem „objevil“ tokaniště a drobnější populaci tetřívků při krátkodobém jarním pobytu na chalupě. Bublání kohoutů bylo zřetelně slyšet až k nám na zápraží. Odložil jsem práci na zahradě o den a věnoval se lokalitě tokaniště, hlavně také proto, abych informoval kamaráda z ročníku, „dálkaře“ Honzu Porkerta, který se o tetraonidy velmi zajímal. Šlo o nedávno zalesněnou hřebenovou louku v nevýrazné sedlovité sníženině Albeřického hřbetu, přibližně naproti lomům nad hospodou. Tehdy jsem tam pro Porkerta nasbíral sáček tetřívčího trusu a nějaká peříčka, která si kohouti navzájem vyškubali. Tetřívci tam tokali a žili v blízkém okolí, dokud vysázené stromky nevzrostly a planinu nenahradil mladý les. Ještě někdy po roce 1970 se odtud ozývalo v dubnu a květnu bublání a někdy před prázdninami u nás na zahradě přistála k smrti vyděšená tetřívčí slepice (během terénního cvičení lidových milicí se střelbou, dělobuchy a dýmovicemi). Napsal jsem tehdy stížnost Správě KRNP, asi zbytečně – zůstala bez možnosti postihu či nápravy a také bez odpovědi.

Asi deset let před tímto incidentem jsem zažil podobné chvíle děsu jako ta tetřívčí slípka, ale dnes jsem za ně vděčný osudu, protože to bylo poprvé a asi naposledy v životě, kdy jsem potkal v přírodě tetřeva hlušce (*Tetrao urogallus*). Můj guru, profesor Roubal, koleopterolog světového formátu, se v té době přeorientoval na řád ploščic, do té doby dost opomíjený, a protože vzhledem k věku a zdraví nemohl vždy sám sbírat, požádal mne o výpomoc. Vydal jsem se se smýkací sítí, exhaustorem a smrtičkami také na tetřívčí tokaniště, zarůstající stromky. Začal jsem od okraje lesa, ometl a sklepal pár rostlin a sazenic a pak si sedl a přebíral obsah sítě, a tak jsem postupoval směrem k údolí. Před sebou jsem zaznamenal nějaký šramot, uzavřel smýkačku, popošel ke zdroji zvuků a ztuhl leknutím, protože jsem se domníval, že ke mně běží divočák. Veliký tmavý tvor se vynořil z vegetace a řtil

se přímo na mě; uklidnilo mne, až když se odlepil od země a přeletěl asi metr nad mou hlavou do lesa (kňouří přece nelétají). Stačil jsem se ještě otočit, abych viděl, jak černohnědý, jako krocán veliký pták mizí v korunách vysokého lesa za mnou. Tetřev se vyděsil stejně jako já, vyrazil směrem ke mně a přese mne proto, že spěchal ukryt se ve stromech a já mu stál v cestě.

Ta tetřívčí lokalita na Albeřickém hřebeni byla výjimečná a přírodovědecky cenná i jinak. Domnívám se, že to původně musela být ovčí pastvina. Rostla zde hlavně smilka tuhá, též vřes, brusinčí a kociánek, místy jen mechy a lišejníky, a měla i zajímavou zvířenu evertibrat. Žila zde drobná populace saranče vrzavé (*Psophus stridulus*), kobylky *Metrioptera brachyptera*, zajímaví (blíže neurčení) vakonoši a velicí slídáci podobající se druhu *Arctosa cinerea* z Jizerské louky. To vše zaniklo pod mladým lesem (zčásti z nepůvodních jehličnanů – borovic a modřínů). Je zvláštní, že Státní lesy měly velmi často „dar“ zdánlivě ekologickou zalesňovací činností ireverzibilně likvidovat přírodovědecky nejcennější lokality – zde kromě zmíněné pastviny ještě například svahy v Suchém dole pod Rýchorami s celou řadou chráněných a ohrožených rostlin a především s rozsáhlými porosty sasanky narcisokvěté.

Na úpatí svahu Suchého dolu se SV expozicí, naproti Poltzovu statku (i dnes je tam bezlesí, od jara vypásané a přerušené novou cestou do lesa), jsem v letech studií na fakultě mohl opakovaně pozorovat kouzelný příběh přátelství. V létě stačilo přijít tak po páté hodině odpoledne, vystoupat nad Poltzovo stavení, ukryt se tam a čekat. Když se svah pod lesem naproti (tenkrát ten les byl nízkou tyčkovinou) ocitl ve stínu, vyšla ze smřčků srna a téměř zároveň s ní se vybatolil na louku tetřívčí kohout. Byli rádi spolu, spojili své smysly a hlídali si navzájem záda. Chodil jsem je šmírovat asi dva, možná tři roky.

Z kurovitých ptáků v území žily také koroptve polní (*Perdix perdix*). Nebyly běžně rozšířené, rozhodně nebyly (mnou ani nikým z našich tehdejších sousedů) registrovány v údolích Albeřic a Lysečin, ale nejméně jedno hejňko žilo na stráních Suchého dolu. Někdy kolem roku 1950 jsme je „zvedli“ s Cinkovými, přáteli mých rodičů, cestou z Rýchor, jednou jsem také vyplašil koroptve na planině Hraničního hřebene v sedle nad lomy s přechodem do Polska. Naposledy jsem zaznamenal nezaměnitelné stopy přebíhajícího koroptvího hejňka na sněhu v předjaří 1959, v ústí Suchého dolu do hlavního Albeřického údolí. Domnívám se, že koroptve sem mohly jen sporadicky zaletovat z Polska, kde tehdy existovalo (a přetrvává vlastně až dodnes) pro koroptve optimální klasické zemědělské hospodaření.

Po roce – plus minus – 1955 se začal poněkud měnit stav a vzhled údolí. V části Horních Albeřic, kde máme chalupu, začal v té době včelařit pan Josef Novák, který svůj rozsáhlý pozemek ohradil živým plotem z nektarodárného pámelníku a vysazoval pyloidární jívky (a řízky či sazenicemi obdarovával sousedy). Živé plůtky z tvarovaných i netvarovaných keřů získávaly u chalupářů stále větší oblibu; s určitým předstihem docházelo kolem rekreačních chalup také k vysazování náletových stromků, hlavně břízek a smrků z lesa, ale i jív, jeřábů, ovocných a občas také okrasných dřevin. Součástí zalesňovací mánie Státních lesů v té době byla i výsadba olší (obou stromovitých druhů) podél potoků. Tím vznikaly optimální příležitosti pro řadu druhů ptáků, které se zde předtím vyskytovaly jen vzácně nebo vůbec ne. Velké plochy luk přitom zůstávaly využívané klasickým způsobem, tj. sena se sekala a sušila a otavy se vypásaly mladými jalovicemi „červenotrakátého“ skotu, což poměrně vyhovovalo lučným zoocenózám obratlovců i bezobratlých. Zůstávaly zde životaschopné populace lučních druhů ptáků a nově vzniklé a rozrůstající se příležitosti u chalup, cest a snosů osídlovaly druhy typické pro ekotony nebo řídký les. Současně tomu napomáhaly určité biofilní snahy řady chalupářů, jako zřizování krmítek nebo vyvěšování budek. Přibližně od 70. let zde už hnízdily všechny druhy pěnic (kromě pěnice vlašské), většina sýkor, sedmihlásek hajní (*Hippolais icterina*) a až u chalup hnízdily běžně i lesní druhy (sýkora uhelníček *Parus ater*, pěvuška modrá *Prunella modularis*). V souvislejších kopřivových porostech na okrajích hnojišť v některých letech zpívali a možná i hnízdili rákosníci zpěvní (*Acrocephalus palustris*) a v loukách před senosečí (také dost výjimečně) cvrčilkou dvou druhů. Jejich identifikací jsem si nebyl příliš jistý, jednu jsem dost dlouho považoval za krtonožku nebo mně neznámou kobylku (kterou, když jsem byl už téměř u ní, vždy „vyplašil takový malý ptáček“; skutečnost mi došla až po exkurzi s panem docentem Černým a jeho demonstraci zpěvu cvrčilkou slavíkové, který byl velmi podobný). Byla to nejspíš cvrčilka zelená (*Locustella naevia*). V území se objevuje sporadicky pořád, naposledy jsem sebral v Dolních Albeřicích na silnici jedince zabitého autem v létě 2018 a předal prostřednictvím kolegy Klimeše do Vrchlabí. Druhý druh, zřejmě cvrčilka říční (*L. fluviatilis*), „cvrkal“ jako podchlazená, zpomalená kobylka (zelená nebo cvrkavá) na podzim *ze-ze-ze-ze* atd. Zpěv cvrčilek se nikdy neopakoval několik dní jako teritoriální zpěv a při „stopování kobylky“ jsem často vyplašil více ptáčků, z čehož dedukuji, že asi šlo o migrující jedince nebo rodiny.

Zástavba v Albeřicích a Lysečínách (včetně systému cest) má typické středověké lánové (občinové) uspořádání, je velmi rozvolněná a vlastně přírodní

prostředí doplňuje a obohacuje o příležitosti pro některé druhy ptáků, jako je např. rehek domácí (*Phoenicurus ochruros*), konipas bílý (*Motacilla alba*), kos černý (*Turdus merula*), v prvních letech i lejssek šedý (*Muscicapa striata*) a sýček obecný (*Athene noctua*), hnízdící přímo v dutinách chalup a na nosných trámech pod střechou, dále červenka obecná (*Erithacus rubecula*), strážlík obecný (*Troglodytes troglodytes*) a příležitostně i další druhy v zídkách a deponiích dřeva a klestí. Po určitém „ozelenění“ náletovými i vysázenými dřevinami (a především živými ploty) se zde v poslední třetině minulého století vytvořila druhově velmi početná avifauna odpovídající vzniklému obohacení prostředí (a podobná výčtu druhů z „atlasů ptáků lesů a zahrad“); na začátku včetně tuhyků obecných (*Lanius collurio*), konopek obecných (*Carduelis cannabina*) a zvonků zelených (*C. chloris*).

Ekotonové „lesoluční“ biotopy kolem chalup přilákaly, kromě řady drobných ptáků, také některé šplhavce – běžně hnízdící strakapoudy velké (*Dendrocopos major*), občas se objevil strakapoud malý, stráček (*D. minor*), a naprosto výjimečně i strakapoud bělohřbetý (*D. leucotos*). V lesích lemujících údolí lze (od začátku dodnes) potkat nebo slyšet datla černého (*Dryocopus martius*), koncem léta dokonce v neobvyklé situaci, totiž při prohlížení skalních stěn v lomech. U Maršova, pravděpodobně ve zbytcích starých bučin, hnízdil a hnízdí dosud. Jeho staré dutiny obsadily kolem roku 1970 asi 2–3 páry kavky obecné (*Corvus monedula*). Zalétaly při senoseči i do Albeřic. Jedna kavka v té době „shořela“ na sloupu elektrovodu za naší chalupou (mimochoodem, ten smrtící elektrovod je tam dosud, jen s nepřilíživými funkčními ochrannými hřebeny). Po několika letech kavky zmizely. Někde u Maršova hnízdili (a asi pořád hnízdí) holubi doupnáci (*Columba oenas*), pravděpodobně také v datlích dutinách v bucích. Na přelomu století jsem několikrát zastihl mladé doupnáky přímo v intravilánu obce, naposledy asi před dvěma roky.

V poslední čtvrtině minulého století byla místní avifauna (někdy jen dočasně) obohacena o nové druhy. Prvním byla straka obecná (*Pica pica*). Pár strak, hnízdící po řadu let ve smrcích poblíž penzionu Čert, se tam usídlil ještě dřív, někdy po roce 1960, a od té doby tam straky hnízdí dodnes, kdy to už budou ptáci třetí, možná další generace. Na zimu se straky ztratí někde do podhůří, od března už je pár opět u hnízda. Mláďata, úspěšně vyváděná, se nicméně na jaře nikdy nevrátila, resp. nikdy jsem nepozoroval víc než pár strak v teritoriu u Čerta. A vlastně ani jiné straky v oblasti, a také žádné teritoriální spory nebo přespočetné jedince, až v roce 2018 v létě jsem zaregistroval cestou do Maršova straku v Lysečinách. Situaci si

vysvětlují extrémně vysokou mortalitou mláďat v prvním roce života, která je pro korvidy ostatně dost typická.

Neúspěšným se ukázal pokus páru čejek chocholatých (*Vanellus vanellus*) o zahnízdění na mírném svahu Albeřického hřebene naproti naší chalupě (asi kolem roku 1975). První rok se chovaly jako při obraně hnízda, další rok se objevil pouze samec a asi po týdně zmizel.

O něco déle trvala přítomnost vrabců domácích (*Passer domesticus*) v Albeřicích. Několik párů čítala drobná komunita hnízdící na bývalé škole v Dolních Albeřicích, obývané řadovými sestrami, a na sousedním statku, kam byl vysídlen sedlák Svejkovský s rodinou. Vrabci zde našli celoroční zdroje potravy i příležitosti k hnízdění. Netuším, odkud přišli – nejbliže by to bylo přes hřeben z Polska. „Klášterní“ mikropopulace vrabců zde žila přibližně v letech 1957 až (asi) 1970, po odchodu Svejkovských a jejich koní vymizeli, pravděpodobně také pro inbrední depresi.

Dalším příbyvším druhem byl drozd kvíčala (*Turdus pilaris*). Osídlení bylo až invazivní; první kolonie – u Liberty v Dolních Albeřicích a u Bischofova lomu – čítaly od deseti do dvaceti párů a byly velmi dobře obranyschopné. Později se kolonie rozvolňovaly a rozpadaly, ale dodnes kvíčaly nerady hnízdí jednotlivě (většinou 2–3 páry navzájem v dohledu a doslechu). Na začátku osídlování zahnízdil na okraji kolonie kvíčal, na stromě vedle vchodu do Bischofova lomu, pár drozdů cvrčal (*T. iliacus*), ale neúspěšně; nápadně umístěné hnízdo bylo zničeno.

O něco později se do Krkonoš a následně i na jiná místa v Čechách rozšířil hýl rudý (*Carpodacus erythrinus*). V Albeřicích vznikla relativně početná, prosperující populace, která po přiletu (na přelomu května a června) využívala polozralá semena pampelišek, kyseláčů, rdesna, u chalup různých plevelů a později i obilky různých trav, plody kakostů a pcháčů. Vedle toho se živili i zelenými částmi různých rostlin a pupeny. Do roku 2000 kolem naší chalupy zpívali až 4 samci a úspěšně vyhníždil minimálně jeden pár; mezi zpívajícími samci, které jsem pozoroval v té době, byla přibližně polovina nezabarvených. Cestou do Maršova na nákup jsem v červnu a začátkem léta zaznamenával zpěv hýlů rudých 10 až 20krát a některé i viděl (především ty červené). Zpěv je velmi typický a nezaměnitelný, nejlépe ho vystihuje ruská transkripce „Vítu víděl“, výjimečně bývá trochu pozměněný. Albeřicko-lysečinská populace hýlů rudých hnízdila v hustších listnatých keřích, nejčastěji v pámelníkových živých plotech do výšky 1,5 m (a většinou níže), v hustších, rozvětvených a shora ukrytých místech. Přibližně kolem roku 2013 téměř zanikla (přestože na konci 80. let, v 90. letech a v prvním deceniu po roce

2000 mohla mít – podle let – několik desítek až stovek párů). Od roku 2015 jsem hýly rudé nezaznamenal, což ale nemusí být průkazné, protože jsem je v té době systematicky nesledoval.

Slyšel jsem názor, že hýlové rudí se přesunuli do klečového pásma. Nezdá se mi to pravděpodobné z eko-etologických důvodů. Preference biotopu, potravy či umístění hnízda jsou, vedle vrozených základů, dány také vtištěním (nejen u ptáků) a tvoří něco na způsob kultury. Nedovedu si představit, že by se celá (v podstatě synantropní) „pámelníková“ subpopulace hýlů během jednoho nebo dvou let přestěhovala do odlišného biotopu v jiném výškovém pásmu, s odlišnými potravními zdroji a řadou dalších existenčních podmínek. Pokud k něčemu takovému dochází, bývá to pozvolné a „mateřská“ populace zůstává zachována. „Odliv“ části lokální populace může nastat při jejím přehustění nebo při zhoršení existenčních podmínek (a realizují jej zpravidla nejmladší ročníky – vazba na hnízdiště a teritorium u většiny ptáků sílí s věkem), ale k ničemu podobnému v tomto případě nedošlo.

Domnívám se, že rozšiřování areálu hýla rudého na západ se uskutečňuje či uskutečňovalo obvyklým způsobem, tedy mladými jedinci hledajícími teritorium metodou pokusu a omylu. V Krkonoších tak asi vznikly postupně dvě subpopulace. První, primární, v klečovém pásmu (kde bylo poprvé zjištěno zahnízdění), a druhotná, v nižších polohách, hnízdící v listnatých keřích. Je možné (a dokonce pravděpodobné), že se vyvíjely izolovaně a odlišně. A pokud bych hodně fantazíroval, tak si mohly osvojit i trochu odlišné migrační trasy a dobu tahu (v souvislosti s fenologií zdrojů potravy v klečovém pásmu a v pásmu 600–700 m n. m.). Bohužel, o autekologii a zejména „dálkové“ migraci hýlů rudých ze západního okraje areálu se moc neví, a tak o příčině náhlého zániku do té doby prosperující východokrkonoské „pámelníkové“ subpopulace můžeme jenom spekulovat.

Vysvětlení bych hledal buď v nějaké zhoubné infekci (na způsob současné kosí krize) nebo zlé příhodě během tahu. Migrační trasa druhu je dlouhá a extrémně obtížná. Probíhá zhruba západovýchodním směrem, přes aridní oblasti centrální Asie do zimovišť v Přední Indii, územím s množstvím rizik (od nedostatku vody, extrémů počasí včetně prашných bouří nebo asfaltových jezírek, po čizbu místních nomádů a lokální válečné konflikty). I tah samotný je nesmírná zátěž, zvláště podzimní (přesněji srpnový), uvědomíme-li si, že hýlové rudí pelichají na zimovištích a podstupují tedy cestu do Indie s opotřebovaným opeřením.

Někdy v polovině 90. let jsem se ujal dvou předčasně vylétlých mláďat hýlů, neschopných přezítí – byl to důsledek nešvaru stříhat živé ploty v době hnízdění ptactva – a několik let je choval. Z toho důvodu jsem tehdy přečetl vše, co jsem o hýlech rudých sehnal, a začal se o ně zajímat víc než o jiné druhy. Nemohu si odpustit ještě poznámku o jejich chovu, kdyby se někomu stalo to, co tehdy mně. Hýl rudý je velmi obtížně chovatelný pták s extrémní schopností ztučnění při krmení běžnými krmivy pro granivorní ptáky a s velmi obtížným zimním pelicháním, vyžadujícím teplo a vysokou vzdušnou vlhkost. Vypustit uměle odchovaná mláďata je prakticky nemožné – pokud by to někdo udělal, je to pro ně rozsudek smrti.

Vzácné, nedávno v Krkonoších zjištěné druhy budníčků, bohužel, nepoznám. Druhy, o kterých jsem se nezmínil (a je jich většina) patří k obvyklé avifauně montánních lesů a kulturních ekotonových biotopů. Častěji v poslední době vídám čápy černé (*Ciconia nigra*), také častěji nacházím vyhrabaná vosí a čmeláci hnízda, ale někdy je dost obtížně rozlišitelné, zda byl „pachatelem“ skutečně včelojed lesní (*Pernis apivorus*), nebo jezevec či kuna. Nicméně jsem někdy kolem roku 2010 mohl kroužičiho včelojeda pozorovat velmi dobře, i s typickým pruhováním rýdovacích per.

Imigrantem z nedávné minulosti je rovněž krkavec velký (*Corvus corax*). Jeden pár hnízdí v lese přímo nad naší chalupou a poskytuje mi řadu příležitostí k pozorování už nejméně 20 let, včetně sbírání placent u rodičích krav a interakcí s nedaleko hnízdícími káněmi. „Náš“ pár vyvádí pravidelně 2–3 mláďata (v roce 2018 dokonce čtyři); když přeletují přes údolí, letí první zpravidla matka, za ní mláďata, a řadu uzavírá samec. Zajímavý je podzimní hromadný výskyt krkavců v lese „nad námi“ na Hraničním hřebeni – říkáme mu „rodinný sraz“. Zúčastňuje se ho (možná už 10 let) 20–50 krkavců, kteří si zde hrají ve vzduchu, honí se, krouží a provozují vzdušnou akrobacii a halekají tam jako banda chuligánů. Mají odposlouchané i pokřikování lesních dělníků na koně. Domnívám se, že tato koncentrace krkavců má návaznost na podzimní hony na černou zvěř nebo lov vysoké v širším okolí.

Po roce 1990 se zde začaly ozývat také křepelky polní (*Coturnix coturnix*), obvykle během června. Asi 10 let se v Albeřicích vyskytuje synantropní populace holuba hřivnáče (*Columba palumbus*). Původní, lesní populace hřivnáčů je zde přítomná stále, ptáci hnízdící kolem chalup ale patří k urbánním, tedy přesněji parkovým a zahradním hřivnáčům, osídlujícím intravilány měst a obcí. V Praze se tato subpopulace ze západu Evropy poprvé objevila po roce 1990.

V současnosti zde některé dříve časté druhy vymizely, nebo se staly velmi vzácnými. Téměř zmizel tuhýk obecný (*Lanius collurio*), pravidelně se dosud vyskytuje na pastvinách v Dolních Lysečínách s roztroušenými šípky a jinými keříky (na nich se totiž pro větší svažitost nedají vysekávat nedopasky a mají tudíž vyšší druhovou diverzitu), jinde je vzácností stejně jako velký hmyz, kterým se živí. Nicméně u nás v roce 2018 hnízdil pár v živém plotě a vyvedl dvě mláďata.

Přibližně od 80. let zde nejsou tetřevi, tetřívci a skřivani polní, zhruba od přelomu tisíciletí jsem nezaznamenal výskyt konopek, strnadů obecných, zvonků (s výjimkou protahujících hejne) a šedivek (nejspíš vlivem kompetice s krkavcem). A během posledních asi 7–10 let zmizely z luk (alespoň na svazích Hraničního hřebene mezi Suchým dolem a Vápenkou) oba druhy lindušek – lesní i luční – a bramborníčci hnědí (*Saxicola rubetra*). Soudím, že jim nevyhovuje systematické vypásání a především sekání a mulčování nedopasků; znemožňují jim antipredační chování a úspěšné hnízdění. Výskyt chrástalů polních klesl na minimum, v doslechu od chalupy se ozýval v letech 2017 a 2018 jediný samec, vždy asi jen týden.

Přes negativní změny v posledních desetiletích lze – obecně – konstatovat, že druhová diverzita ptáků, alespoň na místech, která jsem dlouhodobě, byť nesoustavně, sledoval, výrazně vzrostla. Hlavně ovšem přibyly kulturofilní až synantropní druhy. Ale z širšího hlediska čas přinesl mnoho pozitivních změn. Kdyby mi někdo před půl stoletím (to už jsem pracoval v ochraně přírody) někdo řekl, že se dočkám návratu orlů mořských, obou druhů luňáků, kormoránů a sokolů stěhovavých, že se budu v Praze (i když na území zoologické zahrady) dívat do hnízd divoce žijících volavek a kva-košů a v létě každé ráno zdravit krkavce přetahující nad chalupou, neuvěřil bych mu. A to se nezmiňuji o vlčích, rysech, medvědech, losech, bobrech a lososech (když je řeč o ptactvu). Pozitivní změny v přírodě a zvířené jsou samozřejmě v kauzálním vztahu s pozitivními změnami v informovanosti, názorech a postojích, etice i skutcích lidí. Je namístě si přát, aby tyto a podobné změny pokračovaly a těch negativních ubývalo.

Poznámka k výskytu barevných forem veverky obecné (*Sciurus vulgaris*)

A remark on the occurrence of different colour forms in the red squirrel

TOMÁŠ DIVIŠ

Olešnice 52, 54941 Červený Kostelec (tomas.divis@email.cz)

Veverka obecná (*Sciurus vulgaris*) je rozšířena v lesích Palearktidy. V ČR její početnost v posledních letech viditelně klesla. Zbarvení srsti má proměnlivé – spodní strana je zpravidla čistě bílá, hlava, hřbet, boky a ocas jsou v různých odstínech rezavé, šedohnědé, tmavohnědé až černé. Tmavěji zbarvení jedinci u nás převládají spíše ve smrčinách vrchovin a hor, rezaví naopak ve smíšených a listnatých lesích nížin (ANDĚRA & GAISLER 2012).

V časopise Krkonoše a Jizerské hory (7/2019, str. 25) byla uveřejněna výzva k účasti v kampani „Na veverky s mobilem“, vyhlášené Agenturou ochrany přírody a krajiny ČR. Cílem je získat nová data o rozšíření a početnosti veverky obecné a zjistit, souvisí-li vybarvení její srsti s nadmořskou výškou.

Odhadem z vlastní empirie se domnívám, že ve vyšších polohách je početnější rezavá forma zbarvení veverky a ve středních a nižších polohách jsou početnější formy tmavé. Mnou vzácněji pozorované jedince rezavé formy jsem si ovšem zaznamenával dlouhodobě důsledněji. Z mých níže uvedených náhodných a (s výjimkou podzimu 2019) nesoustavně zapisovaných pozorování z nižších a středních poloh Náchodska, Krkonoš a Orlických hor je zřejmé, že výskyt barevných forem se nadmořskou výškou striktně neřídí.

Rezavá forma (jasně rezavá)

25. 5. 2011 – Janské Lázně (TU), asi 800 m n. m.

25. 6. 2011 – NPR Trčkov (RK), 850 m n. m.

17. 7. 2014 – Trubějov (NA), 480 m n. m.

6. 5. 2016 – Dolní Verněřovice, Záhoř (TU), 600 m n. m.

10. 5. 2016 – Bohdašín, Maternice (NA), 570 m n. m.
20. 6. 2012 – Mladé Buky (TU), asi 500 m n. m.
21. 6. 2012 – Žacléř (TU), asi 600 m n. m.
17. 7. 2019 – Rýchory, Sklenářovice (TU), 720 m n. m.
6. 8. 2019 – Olešnice u Červeného Kostelce (NA), 390 m n. m.
6. 8. 2019 – Malá Úpa, Eličšino údolí (TU), 1000 m n. m.
7. 8. 2019 – Studnice u Náchoda (NA), 350 m n. m. (zabitá na silnici)
30. 8. 2019 – Náchod (NA), 360 m n. m. (zabitá na silnici)

Tmavá forma (hnědá až černá)

28. 6. 2013 – Rýchory, Mravenečník (TU), asi 950 m n. m.
5. 8. 2019 – Olešnice u Červeného Kostelce (NA), 390 m n. m.
16. 9. 2019 – Trubějov (NA), 380 m n. m.
26. 9. 2019 – Bystré u Stárkova (NA), 450 m n. m. (zabitá na silnici)
29. 9. 2019 – Trutnov, Bojiště (TU), 450 m n. m. (zabitá na silnici)
30. 9. 2019 – Zábrodí (NA), 450 m n. m.
30. 9. 2019 – Babí u Náchoda (NA), 435 m n. m.
8. 10. 2019 – Řešetova Lhota (NA), 390 m n. m.
9. 10. 2019 – Náchod, Kramolna (NA), 460 m n. m. (zabitá na silnici)
28. 10. 2019 – Olešnice u Červeného Kostelce (NA), 415 m n. m. (zabitá na silnici)

Přechodná forma (rezavohnědá)

19. 4. 2013 – Rýchory, Sklenářovice (TU), asi 850 m n. m.

Summary

It seems, based on unsystematically collected observations of the red squirrel from the lower and middle elevations of the Krkonose/Giant Mts, Orlicke Mts and the region of Nachod (Czech Republic), that the occurrence of different color forms (rusty and dark ones) does not strictly follow the altitude.

Literatura

ANDĚRA M. & GAISLER J. 2012: Savci České republiky. *Academia Praha*.

Ornitologická pozorování v oblasti Krkonoš v letech 2017–2018

Ornithological observations in the Krkonose/Giant Mts in 2017–2018

(Vysvětlivky: M – samec, F – samice; ex. – exemplář(e); ad. – adultní, imm. – nedospělý, juv. – juvenilní; S, J, V, Z apod. – světové strany)

Sestavil: Jiří Flousek (Správa KRNAP, 543 II Vrchlabí)

Potápka malá (*Tachybaptus ruficollis*)

15. X. 2017 Vrchlabí (ryb. Vejsplachy), 2 ex. (J. Flousek)
18. XI. Vrchlabí (ryb. Vejsplachy), 1 ex. (D. Vodnárek)

Kormorán velký (*Phalacrocorax carbo*)

9. I. 2017 Prosečné (ř. Malé Labe), ráno asi 30 ex., některé z nich lovící v řece, dopoledne 9 ex., v poledne odlet (pí. Hartlová)
9. až 20. I. Vrchlabí (Vodog), opakovaná pozorování několika ex. sedících na stromech (Z. Floušková)
14. I. Vrchlabí (ř. Labe), 1 ex. (D. Vodnárek)
15. I. Klášterská Lhota (ř. Labe), 2 ex. (D. Vodnárek)
18. I. Vrchlabí (ř. Labe), přelet 4 ex. po proudu (T. Janata)
19. I. Dvůr Králové n. L. (ř. Labe), 5 ex. (M. Pokorný)
21. I. Vrchlabí (ř. Labe u kamenného mostu), přelet 2 ex. po proudu (J. Flousek)
21. I. Vrchlabí (Vodog), 6 ex. sedících na smrku u řeky (J. Flousek)
23. I. Víchová n. Jiz. (ř. Jizerka), 1 ex. sedící na olši a přelet 2 ex. k Z (M. Jakoubek)
25. I. Víchová n. Jiz. (ř. Jizerka), 3 ex. (M. Jakoubek)
28. I. Vrchlabí (Vodog), 1 imm. ex. sedící na stromě (J. Flousek)

31. I. Trutnov (Dolní Staré Město: ř. Úpa), 1 ex. sedící na zamrzlé řece (V. Cerman)
1. XII.
12. I. 2018 Jilemnice (Hrabačov: ČOV), 20 ex. (M. Pokorný)
Víchová n. Jiz. (ř. Jizerka), přelet 20 ex. k JZ (M. Jakoubek)
3. III. Dvůr Králové n. L. (Verdek), 1 ex. (D. Vodnárek)
13. III. Vrchlabí (Podhůří), přelet 9 ex. (D. Vodnárek)
1. IV. Kruh u Jilemnice (rybník), asi 60 ex. (J. Tomáš st.) [info M. Jakoubek]
7. IV. Rudník, přelet 18 ex. ve výšce (P. Kafka)
8. IV. Vrchlabí (ryb. u letiště), přelet 1 ex. k Z (J. Flousek)
8. IV. Vrchlabí (ryb. Vejsplachy), 1 (asi tentýž) ex. (J. Flousek)
6. XI. Vítězná (Kocléřov), přelet asi 50 ex. (J. Vodehnal)

Volavka popelavá (*Ardea cinerea*)

8. V. 2018 Dolce u Trutnova, 2 hnízda na smrku: na 1. patrně inkubována vejce, na 2. asi vzrostlé mládě (fotodokumentace) (H. Trachtulcová)
29. V. Dolce u Trutnova, 2 hnízda: 1. prázdné, na 2. 1 ex. (možná vzrostlé mládě) (H. Trachtulcová)
1. XI. Vrchlabí (Podhůří), přelet 6 ex. (D. Vodnárek)

Čáp černý (*Ciconia nigra*)

26. III. 2017 **hnízdlo Suchý důl:** 2 ex. na hnízdě (p. Vávra)
27. III. Horní Branná (Kozinec), 1 kroužící ex. (V. Horák)
1. IV. Rýchory, přelet 1 ex. od Anton. údolí k Pašovce (P. Skalka)
2. IV. Strážník, 1 ex. (V. Opočenský) [info M. Jakoubek]
4. IV. Rudník (ryb. u ÚP KRNAP), 1 ex. (Z. Voňka)
5. IV. Vítězná (Kocléřov), přelet 1 ex. (J. Vodehnal)
8. IV. Víchovská Lhota, přelet 2 ex. k Poniklé (M. Jakoubek)
10. IV. Vrchlabí (Podhůří), přelet 1 ex. k Lánovu (J. Materna)
14. IV. Boberská stráň, přelet 1 ex. (J. Flousek)
17. IV. Víchová n. Jiz., 1 ex. na střeše domu p. Skály (M. Jakoubek)
25. IV. Sklenářovické údolí, 1 ex. u potoka (L. Jiříštil)

25. IV. až 6. V. Víchová n. Jiz. (rybníček p. Chluma), pravidelná pozorování 1 ex. i několikrát denně, likviduje pstruhy velikosti 10–15 cm (M. Jakoubek)
30. IV. Svoboda n. Ú. (Krak. Muchomůrka), 1 kroužící ex. (P. Křivka)
6. V. **hnízdlo Strážník:** vystlané čerstvým mechem a stříkance trusu v blízkosti (M. Jakoubek)
6. V. **hnízdlo Roprachtice:** neobsazeno (M. Jakoubek)
14. V. Miszkowice PL (v. n. Bukówka), 2 ex. (J. Flousek)
16. V. Černý důl (nad Myslivnou), 1 ex. v korytě p. Čistá (J. Flousek)
15. VI. Mladé Buky (hosp. Borneo), 1 kroužící ex. (M. Skalka)
19. VI. Víchová n. Jiz., 1 kroužící ex. (M. Jakoubek)
4. VIII. Trutnov (síd. Zelená louka), přelet 1 ex. nad Úpou (V. Cerman)
13. IX. Trutnov (Dolní Staré Město), 1 ex. na buku nad Úpou (V. Cerman)
19. III. 2018 Poniklá (Růžodol: Roudnický p.), 1 ex. (J. Kaván)
[info M. Jakoubek]
29. III. Vítězná (Kocleřov), 1 ex. (J. Vodehnal)
30. III. Rudník, 1 kroužící ex. (Z. Voňka)
31. III. Peřimov (Strážník), 3 ex. (V. Opočenský)
[info M. Jakoubek]
4. IV. Víchová n. Jiz., přelet 2 ex. k Z (M. Jakoubek)
8. IV. Hřeben mezi Forťem a Rudníkem, přelet 1 ex. k J (J. Flousek)
20. IV. Rudník, „souboj“ 1 ex. s krkavcem (Z. Voňka)
24. IV. Poniklá (Růžodol: Roudnický p.), 2 ex. na louce (M. Jakoubek)
16. V. a 24. VI. Víchová n. Jiz., 1 ex. v potoce (M. Jakoubek)
28. V. **hnízdlo Háje n. Jiz.:** 2 mláďata asi 10 dní stará (M. Jakoubek)
31. V. Spálený Mlýn, přelet 1 ex. (J. Štursa)
27. VI. a 18. VII. Víchovská Lhota, 1 ex. v potoce (M. Jakoubek)
1. VII. Hostinné, 2 kroužící ex. (D. Vodnárek)
10. VII. Vítkovice v Krk. (Hamerský p.), 1 ex. (M. Pokorný)
19. VII. Pec p. Sn., 1 kroužící ex. (J. Materna)

21. VII. Horní Malá Úpa (Mokré jámy), přelet 1 ex. k SZ (J. Štursa)
 25. VII. Horní Sytová, 1 kroužící ex. (M. Jakoubek)
 23. VIII. Vichová n. Jiz., přelet 1 ex. k Z (M. Jakoubek)
 31. VIII. až 2. IX. Temný Důl, 1 ex. opakovaně na komíně továrny (fotodokumentace) (pí. Maticová)

Čáp bílý (*Ciconia ciconia*)

26. III. 2017 Horní Branná (Kozinec), 1 ex. na louce (L. Jiříšně)
 26. III. **hnízdo Vrchlabí (Podhůří: mlékárna):** přilet F na hnízdo (kr. HC 856), 31. III. 2 ex. na hnízdě, 1. IV. 1. páření, 2.–5. IV. další páření, 5. IV./3. V. pár chrání hnízdo před 4/2 cizími ex., 24. VI. kroužkováno 5 ml., 19. VII. nalezen M zabíjený na drátech elektr. vedení, 21. VII. příkrmení již vzletných ml. na hnízdě, 22. VII. F se 4 ml. na louce u hnízda, 22. VII. transfer 1 špatně létajícího ml. na hnízdo v Prostěj. Lánově, 25. VII. odlet mláďat z hnízdiště, 26. VII. 2 nové ad. ex. opravují hnízdo, 10. VIII. odlet F z hnízdiště (vše D. Vodnárek)
27. III. Jilemnice (u kravína), 1 ex. (M. Pokorný)
 5. IV. Vrchlabí (letiště), 1 ex. na louce (L. Harčariková)
 5. IV. **hnízdo Prostřední Lánov (býv. JZD):** 1 ex. na hnízdě (K. Antošová), 28. VI. kroužkována 2 ml., 22. VII. na hnízdo přidáno 1 ml. z hnízda ve Vrchlabí (vše D. Vodnárek)
14. IV. Vrchlabí (zeměd. cesta proti letišti), 1 ex. (J. Flousek)
 6. V. Rudník (komín kovošrotu), 1 ex. (Z. Voňka)
 9. V. Horní Branná (Bohdanka), 1 ex. na poli (M. Jakoubek)
 10. VI. **hnízdo Královec (žel. nádr.):** 1 ad. ex. stojí na hnízdě, 1 ex. leží (J. Flousek)
7. VII. Kunčice n. L., 1 ex. na louce (D. Vodnárek)
 7. VII. Hostinné (střelnice S od města), 2 ex. na louce (D. Vodnárek)
7. VII. Hostinné (komín za kostelem), 1 ex. (D. Vodnárek)
 5. VIII. Trutnov (Dolní Staré Město), 7 kroužících ex. (V. Cerman)
25. III. 2018 Hostinné (Dobrá Mysl), 3 ex. (Z. Kynčl)

29. III. **hnízdo Vrchlabí (Podhůří: mlékárna):** přilet M na hnízdo, 3. IV. přilet F a 1. páření, 7. IV. odlet F, 21. IV. přilet nové F a 1. páření, 6. V. inkubace vajec, 29. IV./4. V./7. VII. pár brání hnízdo před 1/6/5 cizími ex., 8. VII. 1 mrtvé mládě pod hnízdem, 4. VIII. páření na hnízdě, 8. VIII. pár se vrací na hnízdo jen kvůli obraně před 3 cizími ex., 15. VIII. odlet z hnízdiště (vše D. Vodnárek)
18. IV. **hnízdo Trutnov (komín pivovaru):** 1 ex. na hnízdě, 15. VI. 2 ex. (ale jen 1 den) (V. Cerman)
3. VI. **hnízdo Královec (žel. nádr.):** 1 ad. ex. krmí mláďata (J. Flousek)
1. VII. **hnízdo Prostřední Lánov (býv. JZD):** na hnízdě 1 neoplozené vejce (J. Kalenský)
15. VIII. **Žďár u Studence,** 3 ex. na louce (L. Jiříště)

Labuť velká (*Cygnus olor*)

- 27.–31. III. 2017 Vrchlabí (ryb. Vejsplachy), 2 ex. (D. Vodnárek, J. Flousek)
15. X. Vrchlabí (ryb. Vejsplachy), 2 ad. a 1 imm. ex. (J. Flousek)
7. IV. 2018 Martinice (lesní ryb.), 1 ex. (D. Vodnárek)
4. XI. Vítězná (Kocléřov), přelet 5 ex. (J. Vodehnal)

Husa (*Anser* sp.)

6. I. 2017 Vrchlabí (Berlín), přelet několika desítek ex. k Z (16³⁰ SEČ) (J. Harčarik)
21. I. Prosečné, přelet asi 50 ex. k SZ (15¹⁵ SEČ) (O. Bachtíková)
5. III. Vítkovice v Krk., přelet asi 200 ex. k J (M. Pokorný)
10. III. Dolní Štěpanice, přelet 180 ex. ve dvou hejnech k SZ (16³⁰ SEČ) (J. Tomáš) [info M. Jakoubek]
20. III. Vrchlabí, přelet asi 30 ex. k Z (12³⁵ SEČ) (J. Materna)
25. III. Víchovská Lhota, přelet 35 ex. k SZ (9¹⁵ SEČ) (M. Jakoubek)
30. X. Jilemnice, přelet asi 30 ex. k SZ (12⁰⁰ SEČ) (V. Horák)
23. XI. Víchová n. Jiz., přelet 140 ex. k S (13³⁰ SEČ) (M. Jakoubek)

7. XII. Jilemnice, přelet asi 300 ex. ve dvou hejnech k SZ (12²⁰ SEČ) (V. Horáková)
7. XII. Vrchlabí, přelet asi 50 ex. k Z (12⁴⁵ SEČ) (E. Kúřilová)
7. I. 2018 Vrchlabí, přelet asi 150 ex. k Z (13¹⁰ SEČ) (T. Janata)
24. I. Vrchlabí, přelet 12 ex. k JZ (11⁵⁵ SEČ) (J. Flousek)
18. XI. Jilemnice, přelet hejna k SV (17³⁰ SEČ) (V. Horáková)
23. XII. Víchová n. Jiz., přelet 77 ex. k SZ (12⁴⁵ SEČ) (M. Jakoubek)

Hvízdák eurasijský (*Anas penelope*)

- 1., 8., 27. III. 2017 Vrchlabí (zám. rybník), 1 F mezi kachnami divokými (J. Flousek)
15. X. Vrchlabí (ryb. Vejsplachy), 2 FF (J. Flousek)

Kopřivka obecná (*Anas strepera*)

19. a 30. III. 2017 Vrchlabí (ryb. Vejsplachy), 1 pár (J. Flousek)
5. IV. Vrchlabí (ryb. u letiště), 1 M (J. Flousek)

Čírka obecná (*Anas crecca*)

11. III. 2017 Vrchlabí (ryb. u letiště), 1 pár (J. Flousek)
30. III. Vrchlabí (ryb. Vejsplachy), 1 F (J. Flousek)
31. III. Vrchlabí (ryb. Vejsplachy), 2 páry (J. Flousek)
8. IV. Vrchlabí (ryb. u letiště), 2 páry (J. Flousek)
14. IV. 2018 Vrchlabí (ryb. u letiště), 7 ex. (J. Flousek)
14. IV. Vrchlabí (ryb. Vejsplachy), 2 MM (J. Flousek)

Kachna divoká (*Anas platyrhynchos*)

7. VII. 2017 Luční bouda, F se 3 mládaty (B. Chutný)
24. V. 2018 Úpské rašeliniště, 1 pár (J. Flousek)

Čírka modrá (*Anas querquedula*)

30. III. 2017 Vrchlabí (ryb. Vejsplachy), 1 pár (J. Flousek)
14. IV. 2018 Vrchlabí (ryb. Vejsplachy), 3 MM a 1 F (J. Flousek)

Čírka obecná/modrá (*Anas crecca/querquedula*)

16. XI. 2018 Trutnov (Dolní Staré Město: rybník), 1 ex. (V. Cerman)

Polák chocholačka (*Aythya fuligula*)

15. X. 2017 Vrchlabí (ryb. Vejsplachy), 1 F (J. Flousek)
20. X. Vítězná (Kocléřov: Nový ryb.), 1 pár (J. Vodehnal)
10. VI. 2018 Trutnov (Dolní Staré Město: rybník), 1 pár (V. Cerman)

Morčák velký (*Mergus merganser*)

1. II. 2017 Víchová n. Jiz. (soutok Víchovského p. a Jizerky),
1 F (M. Jakoubek)
17. III. Horní Sytová (ř. Jizera nad jezem), 1 pár (J. Materna)
3. IV. Poniklá (ř. Jizera pod lávkou), dvě pozorování 1 ex.
v rozpětí 14 dnů (J. Kaván ml.) [info M. Jakoubek]
8. IV. Trutnov (Babí), přelet 2 MM k Mladým Bukům
(P. Kafka)
27. V. Hostinné až Nové Zámky (ř. Labe), opakovaně
vyplašeni 2 MM přeletující po proudu řeky,
s následným návratem zpět (T. Janata)
24. III. 2018 Horní Sytová (ř. Jizera nad jezem), 1 M (M. Jakoubek)
14. IV. Vrchlabí (ryb. Vejsplachy), 5 MM a 9 FF (J. Flousek)

Pižmovka domácí (*Cairina moschata*)

6. V. 2018 Vrchlabí (jez u Kabla), 1 pár s 5 mláďaty (D. Vodnárek)
12. XII. Vrchlabí (jez u Kabla), 7 ex. (3 tmavé, 4 bílé)
(D. Vodnárek)

Včelojed lesní (*Pernis apivorus*)

7. V. 2017 Rýchorský kříž, přelet 1 ex. (J. Flousek)
14. V. Miszkowice PL (v. n. Bukówka), 1 ex. (J. Flousek)
1. VII. Horní Štěpanice, 1 kroužící ex. (P. Kafka)
1. VII. Poniklá, 2 ex. (P. Kafka)
5. VII. Valteřice, 1 ex. (P. Kafka)
29. VII. Sklenářovice, 2 ex. nad údolím (P. Kafka)
6. VI. 2018 Javorník, 2 ex. (P. Kafka)
11. VII. Dolní Albeřice (Suchý Důl), 1 ex. (P. Kafka)
9. VIII. Vítězná (Kocléřov), přelet 1 ad. M (J. Vodehnal)

Luňák červený (*Milvus milvus*)

10. III. 2017 Jilemnice (žel. přejezd u Texlenu), 1 nízko letící ex. (V. Horák)
24. III. Černá Voda až Královec, 1 kroužící ex., útočí na něj dvě vrány šedé (J. Flousek)
24. VI. Hertvíkovice, 2 ex. nad pokosenými loukami (P. Kafka)
1. VII. Benecko, přelet 1 ex. k Zákoutí (P. Kafka)
20. VII. Poniklá, 1 ex. (J. Kaván ml.) [info M. Jakoubek]
29. VII. Trutnov (Babí), přelet 1 ex. (P. Kafka)
1. IV. 2018 Rudník (křiž. u Hermana), 1 nízko letící ex. (J. Flousek)
7. IV. a 6. VI. Čistá u Černého Dolu, 1 pár na hnízdišti (P. Kafka)
9. IV. Hostinné, přelet 1 ex. k Arnultovicím (J. Materna)
14. IV. Vrchlabí (zeměd. cesta proti letišti), přelet 1 ex. k Prostř. Lánovu (J. Flousek)
27. V. Vichová n. Jiz. (Studený kopec), 2 ex. sbírají potravu za kosícím traktorem (M. Jakoubek)
10. VI. Vichovská Lhota, 2 ex. (M. Jakoubek)
15. VI. Sněžné jámy a Vosecká bd., 1 kroužící ex. (J. Marek)
26. VI. Škodějov až Rybnice (údolí Honkova p.), 1 ex. (P. Janata)
1. VII. Hostinné, 2 ex. (D. Vodnárek)

Orel mořský (*Haliaeetus albicilla*)

24. VI. 2018 Vrchlabí (Podhůří), přelet 1 ex. k SSV (D. Vodnárek)

Moták lužní (*Circus pygargus*)

1. VI. 2017 Bolkov, 1 ad. M se sluní na keři u pole (6²⁵ SELČ) (J. Flousek)
1. VI. Horní Lánov (Bíner), přelet 1 ad. M k SZ (8⁴⁵ SELČ) (J. Flousek)
22. V. 2018 Vítězná (Kocléřov: okolí Větrníku), 1 ex. v lukách (J. Vodehnal)

Moták pilich (*Circus cyaneus*)

8. XI. 2017 Úpské rašeliniště, přelet 1 F nebo juv. ex. (J. Flousek)

Moták pochop (*Circus aeruginosus*)

8. IV. 2017 Trutnov (Babí), 1 lovicí F (P. Kafka)
10. VI. Miszkowice PL (v. n. Bukówka), 1 M (J. Flousek)
30. III. 2018 Vrchlabí (zeměd. cesta proti letišti), přelet 1 ex. k S (J. Flousek)
7. IV. Rudník, přelet 1 F (P. Kafka)
3. VI. Miszkowice PL (v. n. Bukówka), 1 ex. (J. Flousek)

Moták (*Circus* sp.)

24. V. 2018 Zlaté návrší, přelet 1 ex. k S (J. Flousek)

Jestřáb lesní (*Accipiter gentilis*)

6. XI. 2018 Vítězná (Kocléřov), 1 F ulovila mladou kunu (J. Vodehnal)
31. XII. Rýchory (Černá rokle), 1 F ulovila veverka (fotodokumentace stop na sněhu) (J. Flousek)

Káně rousná (*Buteo lagopus*)

8. I. 2017 Dolní Branná (Bakov), 1 ex. (D. Vodnárek)
11. III. Vrchlabí (zeměd. cesta proti letišti), 2 ex. (J. Flousek)
24. III. Žacléř (Černá Voda), 1 ex. útočí na káni lesní (J. Flousek)
3. XII. Vrchlabí (zeměd. cesta proti letišti), 1 ex. (J. Flousek)
4. II. 2018 Vrchlabí (obora Zázvorka), 1 ex. (D. Vodnárek)
18. II. Vrchlabí (obora Zázvorka), min. 1 ex. (J. Flousek)
17. III. Vrchlabí (zeměd. cesta proti letišti), 4 ex. (J. Flousek)
23. III. Vrchlabí (Vápenický kopec), 2 kroužící ex. (Z. Kynčl)

Orel křiklavý (*Aquila pomarina*)

1. VI. 2017 Martinice, 1 ex. (L. Petrílák)

Orlovec říční (*Pandion haliaetus*)

6. VI. Rýchory, přelet 1 ex. k SV (P. Kafka)

Ostříž lesní (*Falco subbuteo*)

5. VII. 2017 Dolní Štěpanice, 2 ex. (P. Kafka)
29. VII. Hertvíkovice, přelet 1 ex. od Svobody n. Ú. (P. Kafka)
 20. V. 2018 Žacléř (Černá Voda), 1 lovicí ex. (J. Vrána)
 6. VI. Dolní Albeřice, přelet 1 ex. (P. Kafka)

Sokol stěhovavý (*Falco peregrinus*)

15. IV. 2017 Javorník (Žabiny), 1 ex. na modřínu (P. Kafka)
 8. VI. Úpské rašeliniště, přelet 1 ex. (B. Chutný)
 25. VI. Labský důl, 1 ex. útočí na holuba (M. Jakoubek)
 28. VI. Pančavské rašeliniště, 1 F (B. Chutný)
 5. VII. Víchovská Lhota, přelet 1 ex. (P. Kafka)
 20. VII. Poniklá, 1 ex. (J. Kaván ml.) [info M. Jakoubek]
3. XII. Vrchlábí (Vápenický kopec), vyplašena 1 ad. F, odletěla k centru města (J. Flousek)
 17. III. 2018 Vrchlábí (Vápenický kopec), 1 kroužící ex. (asi F) (J. Flousek)
 28. IV. Vrchlábí (centrum), přelet 1 ex. (J. Grúz)
 6. V. Labský důl, 1 ex. (M. Jakoubek)
 24. V. Úpské rašeliniště, 1 lovicí ex. (J. Flousek)
 15. VI. Úpská jáma, přelet 1 M (J. Flousek)
 18. VIII. Kotelní jámy, 1 ex. (M. Pokorný)

V roce 2017 bylo v českých Krkonoších zjištěno 6 párů (4 hnízdící, 1 pravděpodobně hnízdící a 1 teritoriální). Mláďata byla úspěšně vyvedena jen z jediného hnízda. V následujícím roce tu hnízdilo 5 párů, vylíhlo se min. 5 mláďat a úspěšně byla vyvedena pravděpodobně 2–4 mláďata (vše J. Vrána).

Tetřívěk obecný (*Tetrao tetrix*)

16. V. 2017 Liščí hora (J svah, na Liščí cestě), 1 F (J. Flousek)
 17. V. Stříbrná bystřina, 1 M (B. Chutný)
 18. a 29. V., 8. a 21. VI. Pančavské rašeliniště, 1 tok. M (B. Chutný)
 27. V. Černá hora (u bodu BT 12/3), 2 tok. MM (J. Flousek)
 29. V. Pančavské rašeliniště, 1 tok. M (J. Flousek)
 11. VI. Friesovy Boudy, 2 tok. MM (D. Vodnárek)
 9. VIII. Hraniční louka, vyplašena 1 F (L. Harčariková)
9. XII. Slatinná stráň (pěšina k Javoru), 2 MM sedí na stromě (M. Skalka)

12. IX. 2018 Pláň (S od Klášterky), vyplašeny 3 ex. (J. Materna, V. Zavadil)
14. IX. Přední Rennerovky (u Rozhledu), 2 MM a 2 FF (R. Böhnisch)
22. X. Hříběcí Bd. (S svah vrchu Kužel), 1 M přiletěl na smrk, pak odletěl k JZ (M. Štěpánek)

Křepelka polní (*Coturnix coturnix*)

4. VI. 2017 Janovice, hlas 1 ex. (Z. Voňka)
13. VI. Javorník (Žabiny), hlasy 2 MM (J. Flousek)
3. VIII. Víchovska Lhota (Chlum), hlasy 2 MM (M. Jakoubek)
9. VIII. Liščí louka, hlas 1 M (M. Paclík)
3. VI. 2018 Žacléř (Černá Voda), hlas 1 M (J. Flousek)
4. VI. Vítězná (Kocléřov), hlas 1 M (J. Vodehnal)
20. VI. Úpské rašeliniště, výskyt (B. Chutný)
20. VII. až 6. VIII. Vítězná (Kocléřov), hlasy 1–3 MM (J. Vodehnal)

Bažant obecný (*Phasianus colchicus*)

25. III. 2017 mezi Jilemnicí a Horní Brannou, 1 M (D. Vodnárek)

Slípka zelenonohá (*Gallinula chloropus*)

3. IV. 2017 Vrchlabí (ryb. Vejsplachy), 1 ex. (D. Vodnárek)
14. V. Miszkowice PL (v. n. Bukówka), 1 ex. (J. Flousek)
30. V. Trutnov (Dolní Staré Město), 1 ad. a 3 juv. ex. (V. Cerman)
- VII. Trutnov (Dolní Staré Město), opakovaně 1 ad. a 5 juv. ex. (V. Cerman)
8. I. až 27. II. 2018 Trutnov (ř. Úpa u sídl. Zelená Louka), 1 ex. (V. Cerman)
7. IV. Trutnov (Dolní Staré Město: rybník), 2 ex. (V. Cerman)
6. V. Vrchlabí (ryb. Vejsplachy), 1 ex. (J. Flousek)
25. V. a 31. VII. Trutnov (Dolní Staré Město: rybník), 1 ad. ex. a 6, resp. 2 mláďata (V. Cerman)

Jeřáb popelavý (*Grus grus*)

14. V. 2017 Miszkowice PL (v. n. Bukówka), 1 pár na hnízdišti a 1 ex. (J. Flousek)

10. VI. Miszkowice PL (v. n. Bukówka), 1 volající pár (J. Flousek)
4. IV. **2018** Hřeben mezi Fořtem a Rudníkem, hlasy (J. Vrána)
5. IV. Lampertice až Křenov, přelet 1 páru (J. Vrána)
14. IV. Vrchlabí (zeměd. cesta proti letišti), přelet 3 ex. k V (J. Flousek)
20. V. Žacléř (Černá Voda), 3 tokající ex. (J. Vrána)
3. VI. Miszkowice PL (v. n. Bukówka), 1 pár (J. Flousek)

Kulík říční (*Charadrius dubius*)

30. III. **2017** Vrchlabí (ryb. Vejsplachy), 5 ex. (dle chování 3 MM a 2 FF) (J. Flousek)
31. III. Vrchlabí (ryb. Vejsplachy), 2 ex. (J. Flousek)
1. IV. a 1. V. Vrchlabí (ryb. Vejsplachy), 1 ex. (J. Flousek)
8. IV. Vrchlabí (ryb. Vejsplachy), 4 tok. ex. (J. Flousek)
10. VI. Miszkowice PL (v. n. Bukówka), 1 ex. (J. Flousek)
16. VII. Vrchlabí (ryb. Vejsplachy), 2 ad. ex. a 3 mláďata (D. Vodnárek)
8. IV. **2018** Vrchlabí (ryb. Vejsplachy), 2 ex. (J. Flousek)

Kulík (*Charadrius sp.*)

13. IX. **2018** Luční hora, přelet 2 ex. většího druhu k Z (14⁰⁰ SELČ) (J. Flousek)

Čejka chocholatá (*Vanellus vanellus*)

11. III. **2017** Vrchlabí (zeměd. cesta proti letišti), 16 ex. (J. Flousek)
30. IV. Valteřice (sjezd k Hrabačovu), 1 ex. na louce (V. Horák)
28. X. Horní Branná (směr k Jilemnici), asi 40 ex. na poli (V. Horáková)
9. III. **2018** Jilemnice, asi 18 ex. (V. Horáková)
12. III. Vrchlabí (Vejsplachy), přelet 64 ex. (D. Vodnárek)
18. III. Vrchlabí (Podhůří), 4 ex. (D. Vodnárek)
19. a 26. III. Rudník (ryb. u ÚP KRNAP), 1 ex. (A. Ježek)
24. III. Vrchlabí (zeměd. cesta proti letišti), 3 ex. (J. Flousek)
8. IV. Hřeben mezi Fořtem a Rudníkem, 2 ex. se chovají jako na hnízdišti (J. Flousek)
10. XI. Dolní Branná, 2 ex. na poli (D. Vodnárek)

Jespák bojovný (*Philomachus pugnax*)

31. III. 2017 Vrchlabí (ryb. Vejsplachy), 1 ex. v prostém šatu (J. Flousek)
 1. IV. Vrchlabí (ryb. Vejsplachy), 1 ex. (J. Flousek)
 3. IV. Vrchlabí (ryb. Vejsplachy), 1 ex. (D. Vodnárek)

Bekasina otavní (*Gallinago gallinago*)

13. III. 2017 Víchová n. Jiz. (soutok Víchovského p. a Jizerky), 1 ex. (M. Jakoubek)
 24. III. Žacléř (Černá Voda), hlas 1 ex. z mokřadu SV od „hradu“ (J. Flousek)
 30. a 31. III. Vrchlabí (ryb. Vejsplachy), 1 ex. (J. Flousek)
 1. IV. Vrchlabí (ryb. u letiště), 1 ex. (J. Flousek)
 8. IV. Žacléř (Černá Voda), hlas 1 ex. (P. Kafka)
 14. V. Miszkowice PL (v. n. Bukówka), 1 tok. ex. (J. Flousek)
 17. V. Stříbrná bystrina, výskyt (B. Chutný)
 28. a 29. V., 14. a 21. VI., 1. VII. Pančavské rašeliniště, výskyt (B. Chutný)
 29. V. Pančavské rašeliniště, 1 tok. ex. (J. Flousek)
21. VI. Úpské rašeliniště, výskyt (B. Chutný)
 8. IV. 2018 Hřeben mezi Fořtem a Rudníkem, 1 ex. (J. Flousek)
 14. IV. Vrchlabí (zeměd. cesta proti letišti), 1 ex. (J. Flousek)
 18. V. Úpské rašeliniště, výskyt (B. Chutný)
 28. V. a 16. VI. Pančavské rašeliniště, 2 tok. MM (J. Flousek)
 3. VI. Úpské rašeliniště, 1 ex. (L. Bílek)
 14. VI. Úpské rašeliniště, 2 páry (B. Chutný)
 20. VI. Úpské rašeliniště, 5 ex. (vyvedená létající rodina) (B. Chutný)

Sluka lesní (*Scolopax rusticola*)

16. V. 2017 Liščí hora (J svah, na Liščí cestě), 1 ex. (J. Flousek)
 14. XI. Libštát, vyplašeny 2 ex. (M. Pokorný)
2017 Trutnov (Zelená louka), 1 uhynulý ex. mezi paneláky (V. Cerman)
 24. III. 2018 Vrchlabí (ryb. u letiště), 1 ex. (J. Flousek)
 6. VI. Rýchory (Dvorský les), 1 ex. (J. Flousek)

Vodouš kropenatý (*Tringa ochropus*)

31. III. a 8. IV. **2017** Vrchlabí (ryb. Vejsplachy), 1 ex. (J. Flousek)
 1. a 8. IV. Vrchlabí (ryb. u letiště), 1 ex. (J. Flousek)
 14. IV. Bobr (říčka Bobr), vyplašen 1 ex. (J. Flousek)
14. a 28. VI., 1. VII. Pančavské rašeliniště, 2 a 5 a 1 ex. (B. Chutný)
 29. VI. **2018** Úpské rašeliniště, výskyt (B. Chutný)

Pisík obecný (*Actitis hypoleucos*)

- 12.–15. VIII. **2017** Vítězná (Kocléřov: Nový ryb.), 2–3 ex. (J. Vodehnal)
 14. a 29. IV. **2018** Vrchlabí (ryb. u letiště), 1 ex. (J. Flousek)

Racek chechtavý (*Chroicocephalus ridibundus*)

9. V. **2017** Černý Důl, přelet 1 ex. k SZ (J. Flousek)
 15. X. Vrchlabí (ryb. Vejsplachy), 2 ex. (J. Flousek)

Racek bělohlavý/středomořský/stříbřitý
(*Larus cachinnans/michahellis/argentatus*)

14. V. **2017** Miszkowice PL (v. n. Bukówka), 1 ex. (J. Flousek)
28. VI. Trutnov (Šestidomí: ř. Úpa), přelet 1 ex. (V. Cerman)
 26. V. **2018** Trutnov (Zelený vrch), 1 kroužící ex. (V. Cerman)
 1. VI. a 8. VII. Trutnov (Zelená Louka), přelet 1 ex. (V. Cerman)
 3. VI. Miszkowice PL (v. n. Bukówka), 2 ad. ex. (J. Flousek)

Holub doupňák (*Columba oenas*)

11. III. **2017** Dolní Branná, 1 M (1. pozorování) (D. Vodnárek)
 15. III. Javorník (bučina u Žabího p. a okolí), min. 3 hok. MM (J. Flousek)
 25. III. Rýchory (údolí Černého p.), 1 hok. M (J. Flousek)
 14. IV. Boberská stráž, min. 3 hok. MM (J. Flousek)
 8. V. Rýchory (Černá rokle), 1 hok. M (J. Flousek)
 1. VI. Horní Lánov (Peklo: body P3–4), 3 hok. MM (J. Flousek)
12. VII. Víchová n. Jiz. (bučina U Lipky), 1 hok. M (J. Flousek)
 13. I. **2018** Hořejší Vrchlabí, 1 plachý ex. v hejnu hrdlíček zahradních (J. Flousek)
 17. III. Vrchlabí (zeměd. cesta proti letišti), 2 ex. (J. Flousek)

24. III. Vrchlabí (lesík u zem. cesty proti letišti),
1 houk. M (J. Flousek)
2. IV. Horní Lánov (Peklo), 2 houk. MM a min. 2 ex.
(J. Flousek)
7. V. a 18. VII. Výchová n. Jiz. (bučina U Lipky), 1 houk. M (J. Flousek)

Holub hřivnáč (*Columba palumbus*)

20. II. 2017 Jilemnice (zám. park), 1 ex. (1. pozorování)
(M. Pokorný)
27. II. Vrchlabí (zám. park), 1 tok. ex. (1. pozorování)
(J. Flousek)
8. III. Vrchlabí (Podhůří), 1 M (1. pozorování) (D. Vodnárek)
9. III. Rudník, 1. pozorování (Z. Voňka)
19. XI. Borovnice, 2 ex. (posl. pozorování) (M. Pokorný)
10. III. 2018 Vrchlabí (Podhůří), 1 ex. (1. pozorování) (D. Vodnárek)
12. III. Vrchlabí (centrum), 1 ex. (1. pozorování) (J. Flousek)
20. III. Jilemnice, 2 ex. (1. pozorování) (M. Pokorný)
27. III. Javorník, 1. pozorování (Z. Voňka)

Hrdlička zahradní (*Streptopelia decaocto*)

14. X. 2017 Vrchlabí (Podhůří), 1 ad. ex. dokrmuje 2 vyvedená ml.
(D. Vodnárek)
18. XI. Dolní Branná (farma u výjezdu k Bakovu), 35 ex.
(D. Vodnárek)
17. III. 2018 Vrchlabí (Lánovská ul.), hnízdo s mláďaty (J. Flousek)

Hrdlička divoká (*Streptopelia turtur*)

8. V. 2018 Jilemnice (Hraběnka), hlas 1 M (1. pozorování)
(D. Vodnárek)

Rosela penant (*Platycercus elegans*)

29. VII. a 30. IX. 2018 Vrchlabí (Podhůří), 1 ex. uniklý ze zajetí
(D. Vodnárek)

Kukačka obecná (*Cuculus canorus*)

5. V. 2017 Vrchlabí (Podhůří), hlas 1 ex. (1. pozorování)
(D. Vodnárek)
19. IV. 2018 Vrchlabí (Jankův kopec), hlas 1 ex. (1. pozorování)
(Z. Kynčl)
2. V. Vrchlabí (Podhůří), hlas 1 ex. (1. pozorování)
(D. Vodnárek)
2. V. Poniklá, hlas 1 ex. (1. pozorování) (Z. a P. Flouskovi)
10. V. Rudník (Dlouhý les), 1. pozorování (Z. Voňka)
18. V. Pančavské rašeliniště, výskyt (B. Chutný)

Výr velký (*Bubo bubo*)

17. II. a 14. IX. 2017 Mladkov, hlas 1 ex. (M. Jakoubek)
9. VI. Žaclěš, hnízdo se 2 mláďaty (P. Kafka, E. Horáčková,
L. a D. Němečkovi)
25. V. 2018 Horní Lánov (Peklo: lom), 1 ex. (V. Horáková)
22. VI. Víchovska Lhota, 1 ex. se 3x vrátil na louku a ulovil
„mys“ (M. Jakoubek)
14. X. Studenec, 1 mrtvý ex. pod sloupem VN (M. Koblre)
[info M. Jakoubek]

Kulišek nejmenší (*Glaucidium passerinum*)

14. II. 2017 Javorník (bučina u Žabího p.), hlas 1 ex. (J. Flousek)
19. III. Martinice v Krk. (les Bransko), hlas 1 ex. (P. Kafka,
L. Petrilák)
15. V. Šeřín (SSV svah, u Bucharovy cesty), hlas 1 ex.
(J. Flousek)
16. VII. Rýchory (údolí p. Kalná), pískání 1 ex. (P. Kafka,
E. Horáčková)
25. III. 2018 Dolní Albeřice (Suchý Důl), hlas 1 ex. (P. Kafka)
26. III. Rýchory (Bílý kříž), hlas 1 ex. (Z. a J. Flouskovi)
7. IV. Javorník (údolí Javornického p.), hlas 1 ex. (P. Kafka)

Puštík obecný (*Strix aluco*)

31. I. 2017 Vrchlabí (centrum: park u kaple Morzinů), hlas
1 M (P. Šťastná)
29. IV. Vrchlabí (Berlín), kroužkována 4 mláďata v budce
(D. Vodnárek)

Sýček obecný (*Athene noctua*)

11. a 12. IX. 2017 Bobr (u cesty směrem k Niedamiróvu), 1 volající ex.
(11. IX. v 03¹⁵ SELČ) (M. Ertner)
19. IV. 2018 Hostinné (Arnultovice: nad čp. 21), hlas 1 ex., později už
nezjištěn (Z. Voňka)

Sýc rousný (*Aegolius funereus*)

15. IV. 2017 Přední Labská, hlas 1 ex. (P. Kafka)
29. III. 2018 Vítězná (Kocléřov), hlasy 2 ex. (J. Vodehnal)
8. a 11. IV. Vítězná (Kocléřov), hlas 1 ex. (J. Vodehnal)

Rorýs obecný (*Apus apus*)

3. V. 2017 Jilemnice (sídlště), 5 ex. (1. pozorování) (M. Pokorný)
4. V. Vrchlabí (žel. nádr.), 1 ex. (1. pozorování) (D. Vodnárek)
5. V. Rudník, 1. pozorování (Z. Voňka)
5. V. Vrchlabí (centrum), 1 ex. (1. pozorování) (J. Flousek)
7. V. Vrchlabí (ZŠ Školní), 2 ex. (1. pozorování na hnízdišti)
(D. Vodnárek)
5. VII. Žacléř (Rýchorské nám.), 45 lovicích ex. (D. Vodnárek)
5. VII. Žacléř: čp. 9 (9 párů), čp. 243 (2), čp. 244 (2), čp. 136
(4), čp. 193 (2), čp. 342 (2), čp. 347 (3), čp. 354 (2),
čp. 353 (2), čp. 16 (4 páry) (D. Vodnárek)
8. VII. Vrchlabí (ZŠ Školní), 7 hnízd. párů (D. Vodnárek)
20. VII. Křížlice, posl. hromadný výskyt (H. Fabiánová)
22. VII. Rudník, posl. pozorování (Z. Voňka)
1. VIII. Vrchlabí (ZŠ Školní), posl. pozorování (D. Vodnárek)
28. VIII. Rudník, 1 ex. (Z. Voňka)
28. IV. 2018 Vrchlabí (centrum), 3 ex. (1. pozorování) (L. Bílek,
L. Petrilák)
3. V. Rudník, 1. pozorování (Z. Voňka)
4. V. Jilemnice, 5 ex. (1. pozorování) (M. Pokorný)
6. V. Pec p. Sn. (Horizont), 4 ex. (1. pozorování)
(D. Vodnárek)
6. V. Vítkovice v Krk. (škola), 6 ex. (1. pozorování)
(M. Pokorný)
8. VI. Tetřeví Boudy, 7 ex. létá kolem budovy (J. Flousek)

11. VI. Horní Malá Úpa (Pomezí Bd.), min. 10 ex. létá kolem budov (J. Flousek)
28. VI. Vrchlabí (ZŠ Školní), 6 párů (D. Vodnárek)
1. VII. Hostinné: čp. 1 (5 párů), Labský Mlýn (7), čp. 113 (3), čp. 106 (4), čp. 374 (3), čp. 271 (3), čp. 348 (4), čp. 272 (5), čp. 357 (2), čp. 381 (4 páry) (D. Vodnárek)
27. VII. Rudník, posl. pozorování (Z. Voňka)
4. VIII. Vrchlabí (ZŠ Školní), odlet (D. Vodnárek)
18. VIII. Vítězná (Kocléřov), posl. pozorování (J. Vodehnal)

Ledňáček říční (*Alcedo atthis*)

14. I. 2017 Vrchlabí (ř. Labe), 1 ex. (D. Vodnárek)
27. VII. Vrchlabí (Podhůří: ř. Labe), 1 ex. (M. Pokorný)
4. X. Vrchlabí (zám. park), 1 ex. (J. Flousek)
15. X. Trutnov (Mrtvé jezero), 1 ex. (D. Vodnárek)
3. XI. Trutnov (Dolní Staré Město: ř. Úpa), přelet 1 ex. (V. Cerman)
10. VI. 2018 Trutnov (Dolní Staré Město: rybník), přelet 1 ex. (V. Cerman)
- zač. VIII Rudník (ryb. u ÚP KRNAP), 1 ex. (A. Ježek)
9. IX. až 8. X. Vítězná (Kocléřov: Nový ryb.), 1 ex. (J. Vodehnal)
10. IX., 14.–23. XI. Vrchlabí (zám. park), 1 ex. (J. Flousek)
24. IX. Rudník (Luční p.), 1 ex. (Z. Voňka)
10. XI. Dolní Branná, přelet 1 ex. (D. Vodnárek)

Dudek chocholatý (*Upupa epops*)

26. IV. 2017 Trutnov (Dělnická ul.), 2 ex. (p. Vojtěchovský)
[info V. Cerman]

Krutihlav obecný (*Jynx torquilla*)

24. IV. 2017 Vrchlabí (klášterní zahr.), 1 ex. (L. Harčariková)
29. IV. Vrchlabí (klášterní zahr.), hlas 1 ex. (H. Trachtulcová)
30. IV. Vrchlabí (Podhůří), 1 M (D. Vodnárek)
2. V. Vrchlabí (zám. park), hlas 1 ex. (J. Flousek)
24. VIII. Vrchlabí (klášterní zahr.), 1 ex. (L. Harčariková)
1. V. 2018 Vrchlabí (Podhůří), 1 ex. (D. Vodnárek)

Žluna šedá (*Picus canus*)

11. III. 2018 Vrchlabí (měst. park), 1 M (J. Flousek)
1. a 23. VII. Křížlice, 1 ex. (H. Fabiánová)

Strakapoud prostřední (*Dendrocopos medius*)

6. a 20. II. 2017 Jilemnice (zám. park), 1 ex. (M. Pokorný)
12. II. Vrchlabí (Podhůří), 1 M na krmítku (D. Vodnárek)
I. až II. 2018 Vrchlabí (Vápenický kopec), 1 ex. opakovaně
na krmítku (Z. Kynčl)

Strakapoud malý (*Dendrocopos minor*)

6. IX. 2018 Vítkovice v Krk. (Levínek), 1 ex. (M. Pokorný)

Datlík tříprstý (*Picoides tridactylus*)

16. V. 2017 Liščí hora (Z svah: Horní Vodovod. cesta), 1 bubnující
M (J. Flousek)
28. V. 2018 Pod Voseckou bd. (VJV od bodu BT 2/13), 1 bubnující
M (J. Flousek)

Skřivan lesní (*Lullula arborea*)

11. III. 2018 Vrchlabí (pole nad měst. parkem), asi 10 ex. (J. Flousek)

Skřivan polní (*Alauda arvensis*)

11. II. 2017 Prosečné, 1 zpív. M (1. pozorování) (J. Materna)
27. II. Janovice, 1. pozorování (Z. Voňka)
2. III. Vrchlabí (Liščí kopec), 1 ex. (1. pozorování)
(D. Vodnárek)
11. III. 2018 Vrchlabí, desítky ex. (1. pozorování) (J. Flousek)
12. III. Dolní Branná, 5 zpív. MM (1. pozorování)
(D. Vodnárek)

Vlaštovka obecná (*Hirundo rustica*)

2. IV. 2017 Vrchlabí (Liščí kopec), 1 ex. (1. pozorování)
(D. Vodnárek)
10. IV. Rudník (pivovar), 2 ex. (1. pozorování) (Z. Voňka)

15. V. Rýchory (enkláva ch. Ozón: ch. Ptáčkových), 1 pár staví hnízdo (J. Flousek)
9. IV. 2018 Kunčice n. L., 1 ex. (1. pozorování) (J. Materna)
10. IV. Horní Maršov, 2 ex. (1. pozorování) (D. Vodnárek)
14. IV. Vítězná (Kocléřov), 1 ex. (1. pozorování) (J. Vodehnal)
14. IV. Vrchlabí (zeměd. cesta proti letišti), přelet min. 10 ex. (1. pozorování) (J. Flousek)
18. IV. Hertvíkovice, 3 ex. (1. pozorování) (Z. Voňka)
18. IV. Vrchlabí (Podhůří), 2 ex. (1. pozorování) (D. Vodnárek)

Jiříčka obecná (*Delichon urbicum*)

21. I. 2017 Hořejší Vrchlabí, 16 starých hnízd (z roku 2016) pod mostem obchvatu (J. Flousek)
29. IV. Kunčice n. L., 1 ex. (1. pozorování) (J. Materna)
30. IV. Herlíkovice, 2 ex. (1. pozorování) (J. Flousek)
1. V. Jilemnice (sídlíště), 30 ex. (1. pozorování) (M. Pokorný)
1. V. Rudník, 1. pozorování (Z. Voňka)
5. V. Vrchlabí (Podhůří), 5 ex. (1. pozorování) (D. Vodnárek)
19. VI. Luční bouda, asi 20 ex. staví hnízda (4 hotová, další rozestavěná) (J. Flousek)
8. IX. Rudník (ÚP KRNP), posl. pozorování (Z. Voňka)
23. IX. Jilemnice (sídlíště), 20 ex. (posl. pozorování) (M. Pokorný)
13. I. 2018 Hořejší Vrchlabí, 19 starých hnízd (z roku 2017) pod mostem obchvatu (J. Flousek)
13. IV. Rudník, 1. pozorování (A. Ježek)
15. IV. Vrchlabí (Podhůří), 12 ex. (1. pozorování) (D. Vodnárek)
17. IV. Vrchlabí (centrum), asi 10 ex. (1. pozorování) (J. Flousek)
22. V. Horní Mísečky (apart. domy), asi 80 ex., 43 hotových nebo dostavovaných hnízd (L. Jasso)
24. V. Luční bouda, asi 25–30 ex. staví hnízda (J. Flousek)
15. VI. Luční bouda, min. 45 hotových nebo rozestavěných hnízd (V stěna: 39, S: 5, J: 0, Z: min. 1) (J. Flousek)
5. IX. Jilemnice, 10 ex. (posl. pozorování) (M. Pokorný)

Linduška lesní (*Anthus trivialis*)

15. IV. 2017 Rýchory (enkláva Ozónu), min. 2 zpív. MM
(1. pozorování) (J. Flousek)
14. IV. 2018 Vrchlabí (zeměd. cesta proti letišti), asi 15 ex.
(1. pozorování) (J. Flousek)

Linduška luční (*Anthus pratensis*)

15. III. 2017 Víchová n. Jiz. (U Lipky), 3 ex. na louce (1. pozorování)
(J. Flousek)
23. V. Vítězná (Kocléřov: Hynkovy louky), 1 zpív. M
(J. Vodehnal)
11. III. 2018 Vrchlabí (louky nad měst. parkem), 5 ex. (J. Flousek)
24. a 30. III. Vrchlabí (zeměd. cesta proti letišti), 2 a 1 ex. (J. Flousek)
12. V. Bobr u Žaclěře (louky pod Bobr. Strání), 1 asi krmící ex.
(J. Flousek)
3. VI. Žaclěř (Černá Voda), min. 4 páry krmí mláďata
na hníždě i vyvedená (J. Flousek)

Linduška horská (*Anthus spinoletta*)

26. V. a 19. VI. 2017 Sněžka (Větrný hřeben a Jubilejní cesta), 8 a 11 zpív.
MM (J. Flousek)
30. V. Luční hora (S svah), 1 ex. (J. Flousek)
19. VI. Luční bouda (Z okraj), 1 varující ex. (J. Flousek)
20. VI. Labský důl (hrana mezi body BT 2/4–5), 1 zpív. M
(J. Flousek)
22. V. 2018 Sněžné jámy a okolí, nezjištěn žádný ex. !! (L. Jasso)
20. VI. Úpské rašeliniště, 1 pár (B. Chutný)
15. VII. Úpské rašeliniště, výskyt (B. Chutný)

Konipas luční (*Motacilla flava*)

30. III. 2017 Vrchlabí (ryb. Vejsplachy), 1 M ssp. *flava* (J. Flousek)
15. IV. Javorník, 1 ex. (P. Kafka)
14. IV. 2018 Vrchlabí (zeměd. cesta proti letišti), 1 M ssp. *flava*
a dalších asi 13 ex. (J. Flousek)
29. IV. Vrchlabí (zeměd. cesta proti letišti), 1 F (J. Flousek)

Konipas citronový (*Motacilla citreola*)

30. V. a 14. VI. 2018 Úpské rašelinště, 1 M (B. Chutný)

Konipas horský (*Motacilla cinerea*)

16. I. 2017 Rudník (ÚP KRNP), 1 ex. soupeří se sýkorou koňadrou o noční úkryt (Z. Voňka)
11. III. Vrchlabí, 1 ex. (1. pozorování) (J. Flousek)
26. III. Rudník (Bělídlo), 1 pár (1. pozorování) (Z. Voňka)
19. VI. Sněžka (S svah: 1500 m n. m.), 1 zpív. M (J. Flousek)
5. IX. Vrchlabí (Podhůří), 50 ex. na tahu (D. Vodnárek)
13. III. 2018 Vrchlabí (Podhůří), 1 ex. (1. pozorování) (D. Vodnárek)
17. III. Vrchlabí (centrum), 1 M (1. pozorování) (J. Flousek)
9. IV. Rudník, 1. pozorování (A. Ježek)

Konipas bílý (*Motacilla alba*)

7. III. 2017 Vrchlabí (Liščí kopec), 1 ex. (1. pozorování) (D. Vodnárek)
7. III. Rudník, 1 ex. (1. pozorování) (J. Flousek)
7. III. Vrchlabí, 1 ex. (1. pozorování) (J. Flousek)
30. V. Luční hora (vrchol: 1550 m n. m.), 1 zpív. M (J. Flousek)
15. III. 2018 Vrchlabí (Podhůří), 1 ex. (1. pozorování) (D. Vodnárek)
17. III. Vrchlabí (centrum), 1 ex. (1. pozorování) (J. Flousek)
25. III. Vítkovice v Krk., 1 ex. (1. pozorování) (M. Pokorný)
8. IV. Rudník, 1. pozorování (Z. Voňka)
8. IX. Jilemnice (Tesco), 50 ex. nocuje v korunách javorů (M. Pokorný)
19. až 21. IX. Vítězná (Kocléřov: Nový ryb.): asi 60 nocujících ex., 29. IX. asi 80 ex., 12. X. 50 ex., 20. X. 10 ex., 23. X. 3–6 ex. (J. Vodehnal)

Brkoslav severní (*Bombycilla garrulus*)

29. XII. 2017 Žacléž, asi 30 ex. (Z. Voňka)
17. I. 2018 Žďár u Studence, asi 15 ex. (L. Jiříště)

Pěvuška modrá (*Prunella modularis*)

14. I. 2017 Rudník, 3 ex. opakovaně pod krmítkem (Z. Voňka)
30. V. Luční hora (vrchol: 1550 m n. m.), 1 zpív. M (J. Flousek)

Pěvuška podhorní (*Prunella collaris*)

18. V. 2017 Kotel (skalní výchoz na úrovni Kotel. hřebínku), 1 ex. (J. Vrána)
26. V. Sněžka (JZ svah pod vrcholem), 1 tok. pár a 1 zpív. M (J. Flousek)
19. VI. Sněžka (vrchol), 1 pár a 2 zpív. MM (J. Flousek)
22. V. 2018 Sněžné jámy, 1 páříci se pár, žádný další M nezjištěn (L. Jasso)
6. IX. Sněžka (vrchol), 5 ex. (M. Pokorný)

Slavík modráček tundrový (*Luscinia svecica svecica*)

- 2017 oblast Pančavské a Labské louky, Úpského rašeliniště a Stříbrné bystřiny: zjištěno 11 MM (mezi nimi pět s bílou skvrnou, tj. plných 45 %) a 8 FF; nalezeno 7 hnízd, vyvedeno jen 11 mláďat (B. Chutný, V. Pavel)
- 2018 na stejných lokalitách zjištěno jen 8 MM (z nich tři s bílou skvrnou) a 4 FF; nalezena 4 hnízda, vyvedeno 9 mláďat (B. Chutný, V. Pavel)
12. VII. Úpské rašeliniště, M ssp. *svecica* krmí u stejného hnízda s M ssp. *cyanecula* (B. Chutný)

Rehek domácí (*Phoenicurus ochruros*)

22. III. 2017 Vrchlabí (centrum), 1 zpív. M (1. pozorování) (J. Flousek)
23. III. Vrchlabí (Liščí kopec), 1 zpív. M (1. pozorování) (D. Vodnárek)
23. III. Hostinné, 1 zpív. M (1. pozorování) (J. Materna)
18. III. 2018 Vrchlabí (Podhůří), 1 zpív. M (1. pozorování) (D. Vodnárek)
27. III. Kunčice n. L., 2 ex. (1. pozorování) (J. Materna)
3. VI. Sněžka (střecha Poštovny: 1603+ m n. m.), 1 zpív. M (L. Bílek)

Rehek zahradní (*Phoenicurus phoenicurus*)

3. V. 2017 Vrchlabí (zám. park), 1 zpív. M (1. pozorování) (J. Flousek)
7. IV. 2018 Dolní Branná, 1 zpív. M (1. pozorování) (D. Vodnárek)
9. IV. Rudník, 1 M (1. pozorování) (A. Ježek)

Bramborníček hnědý (*Saxicola rubetra*)

29. V. 2017 Pančavské rašeliniště, výskyt (B. Chutný)
29. IV. 2018 Vrchlabí (zeměd. cesta proti letišti), 1 ex. (J. Flousek)

Bramborníček černohlavý (*Saxicola rubicola*)

30. III. a 2. IV. 2018 Vrchlabí (zeměd. cesta proti letišti), 1 pár a 1 M
(J. Flousek)
24. V. Úpské rašeliniště (1430 m n. m.), 1 zpív. M (J. Flousek)

Bělořit šedý (*Oenanthe oenanthe*)

30. V. 2017 Luční hora (vrchol a bunkr na Luční pláni), po 1 ex.
(J. Flousek)
19. VI. Sněžka (V svah), 1 ex. (J. Flousek)
18. V. 2018 Úpské rašeliniště, výskyt (B. Chutný)
22. V. Sněžné jámy a okolí, 1 pár a 2 MM (L. Jasso)
24. V. Luční hora (vrchol), 1 zpív. M (J. Flousek)
13. IX. Luční hora (vrchol), min. 3 ex. (J. Flousek)

Kos horský (*Turdus torquatus*)

28. V. 2017 Pančavské rašeliniště, hnízdo s 5 vejci (B. Chutný)
30. V. Luční hora (S svah: 1500 m n. m.), 1 pár (J. Flousek)

Kos černý (*Turdus merula*)

31. III. 2017 Rudník, 1 krmící F (Z. Voňka)
20. V. Vrchlabí (Podhůří), krmící M přinesl na hnízdo
slepýše o délce asi 15 cm, ten vypadl na zem a unikl
(Z. Floušková)
21. VI. Pančavské rašeliniště, 1 ex. u hnízda (B. Chutný)
7. XII. Vrchlabí (kostel), 1 intenzivně zpív. M u lamp
(J. Flousek)

Drozd kvíčala (*Turdus pilaris*)

11. III. 2018 Víchová, přelet hejna asi 1000 ex. (M. Jakoubek)

Drozd zpěvný (*Turdus philomelos*)

6. III. 2017 Vrchlabí (zám. park), 2 zpív. MM a 3 ex. (1. pozorování) (J. Flousek)
9. III. Rudník (Leopoldov), 1. pozorování (Z. Voňka)
11. III. Vrchlabí (Liščí kopec), 1 zpív. M (1. pozorování) (D. Vodnárek)
21. VI. Pančavské rašeliníště (1320 m n. m.), 1 zpív. M (B. Chutný)
11. III. 2018 Vrchlabí (měst. park), min. 10 ex. (1. pozorování) (J. Flousek)
12. III. Vrchlabí (Vejsplachy), 1 zpív. M (1. pozorování) (D. Vodnárek)
21. III. Rudník, asi 30 ex. (1. pozorování) (Z. Voňka)

Drozd cvrčala (*Turdus iliacus*)

6. III. 2017 Vrchlabí (zám. park), 3 ex. (J. Flousek)
27. III. Vrchlabí (ryb. u letiště), min. 7 ex., z toho 1 zpív. M (J. Flousek)
8. IV. Vrchlabí (ryb. Vejsplachy), 1 zpív. M (J. Flousek)
31. III. 2018 Vrchlabí (obora Zázvorka), 1 zpív. M a několik ex. (J. Flousek)
2. IV. Horní Lánov (Peklo), 1 ex. (J. Flousek)
5. IV. Víchová n. Jiz., 1 ex. (J. Flousek)
8. IV. Hřeben mezi Fořtem a Rudníkem, 1 zpív. M a min. 2 ex. (J. Flousek)
25. XI. Vrchlabí (Vápenický kopec), 3 ex. (J. Flousek)

Cvrčilka zelená (*Locustella naevia*)

14. V. a 10. VI. 2017 Miszkowice PL (v. n. Bukówka), 1 zpív. M (J. Flousek)
3. VI. 2018 Miszkowice PL (v. n. Bukówka), 1 zpív. M (J. Flousek)

Cvrčilka říční (*Locustella fluviatilis*)

3. VI. 2018 Miszkowice PL (v. n. Bukówka), 1 zpív. M (J. Flousek)

Rákosník zpěvný (*Acrocephalus palustris*)

14. V. 2017 Miszkowice PL (v. n. Bukówka), 1 zpív. M (J. Flousek)
5. V. 2018 Vrchlabí (ryb. u letiště), 1 zpív. M (J. Flousek)

Rákosník obecný (*Acrocephalus scirpaceus*)

29. IV. 2017 Vrchlabí (zám. park), chycen 1 ex. (J. Fišera)

Rákosník velký (*Acrocephalus arundinaceus*)

14. V. 2017 Miskowice PL (v. n. Bukówka), 1 zpív. M
(J. Flousek)

Sedmihlásek hajní (*Hippolais icterina*)

5. V. 2018 Vrchlabí (ryb. u letiště), 2 zpív. MM (1. pozorování)
(J. Flousek)

Pěnice vlašská (*Sylvia nisoria*)

10. VI. 2017 Miskowice PL (v. n. Bukówka), 1 zpív. M
(J. Flousek)

Pěnice pokřovní (*Sylvia curruca*)

18. IV. 2017 Vrchlabí (Podhůří), 1 zpív. M (1. pozorování)
(D. Vodnárek)
26. V. Důl Bílého Labe (Bílá stráň: 1 390 m n. m.), 1 zpív. M
(J. Flousek)
30. V. Horní Čertův důl (1 400 m n. m.), 1 zpív. M
(J. Flousek)
14. VI. Pančavské rašeliniště (1 320 m n. m.), 1 zpív. M
(B. Chutný)
19. VI. Slezská bouda (1 390 m n. m.), 1 zpív. M (J. Flousek)
11. IV. 2018 Vrchlabí (Podhůří), 1 ex. (1. pozorování)
(D. Vodnárek)

Pěnice hnědokřídla (*Sylvia communis*)

2. V. 2017 Rudník, 1. pozorování (Z. Voňka)
8. V. Rýchory, 1 zpív. M (1. pozorování) (J. Flousek)
17. V. Stříbrná bystřina (1 405 m n. m.), 1 zpív. M
(B. Chutný)
29. IV. 2018 Vrchlabí (zeměd. cesta proti letišti), 1 zpív. M
(J. Flousek)

Pěnice slavíková (*Sylvia borin*)

29. IV. 2018 Vrchlabí (ryb. u letiště), 2 zpív. MM (1. pozorování) (J. Flousek)
15. VI. Důl Bílého Labe (Bílá stráň: 1390 m n. m.), 1 zpív. M (J. Flousek)

Pěnice černohlavá (*Sylvia atricapilla*)

1. IV. 2017 Vrchlabí, 3 zpív. MM (1. pozorování) (J. Flousek)
10. IV. Vítězná (Kocléřov), 1. pozorování (J. Vodehnal)
10. X. Vrchlabí (klášterní zahr.), 1 M konzumuje plody jeřábu sudetského (L. Harčariková)
28. III. 2018 Prostřední Lánov, 1 zpív. M (1. pozorování) (S. Kalenská)
11. IV. Vrchlabí (centrum), 1 zpív. M (1. pozorování) (J. Flousek)

Budníček zelený (*Phylloscopus trochiloides*)

15. a 20. VI. 2017 Krakonošova snídaň a blízké okolí, 2 a 3 zpív. MM (J. Flousek)
19. VI. Důl Bílého Labe (U Svozu, pod a nad Boudou u B. L.), 4 zpív. MM (J. Flousek)
11. VI. 2018 Pomezní hřeben (Z svahy: u bodů BT 13/28+30), 2 zpív. MM (J. Flousek)
11. VI. Horní Malá Úpa (dolní stanice LD U Kostela), 1 zpív. M (J. Flousek)
13. VI. Jakšín (SZ svah: Terex u p. Kamenice), 1 zpív. M (J. Flousek)
14. VI. Javoří p. (S od Václaváku), 1 zpív. M (J. Flousek)
15. VI. Důl Bílého Labe (nad Boudou u B. L.), 1 zpív. M (J. Flousek)
16. VI. Špindlerův Mlýn (spodní stanice LD Medvědin: 50,732244N 15,606196E), 1 zpív. M (H. Trachtulcová)

Budníček lesní (*Phylloscopus sibilatrix*)

30. IV. 2017 Hostinné, 1 zpív. M (1. pozorování) (J. Materna)
30. IV. 2018 Rýchory (enkláva ch. Ozón), 1 zpív. M (1. pozorování) (J. Flousek)

Budníček menší (*Phylloscopus collybita*)

21. III. 2017 Vrchlabí (ryb. Vejsplachy), 1 zpív. M (1. pozorování)
(J. Flousek)
28. III. Vrchlabí (Podhůří), 1 zpív. M (1. pozorování)
(D. Vodnárek)
30. III. 2018 Vrchlabí (ryb. u letiště), 1 ex. (1. pozorování) (J. Flousek)
2. IV. Vrchlabí (Podhůří), 1 zpív. M (1. pozorování)
(D. Vodnárek)

Budníček větší (*Phylloscopus trochilus*)

23. III. 2017 Vrchlabí (ryb. Vejsplachy), 1 zpív. M (1. pozorování)
(D. Vodnárek)
11. IV. 2018 Vrchlabí (centrum), 1 zpív. M (1. pozorování)
(J. Flousek)
14. IV. Vrchlabí (Podhůří), 1 zpív. M (1. pozorování)
(D. Vodnárek)

Králíček ohnivý (*Regulus ignicapilla*)

11. III. 2017 Vrchlabí (ryb. Vejsplachy), 1 zpív. M (1. pozorování)
(D. Vodnárek)
5. IV. 2018 Víchová n. Jiz., 1 zpív. M (1. pozorování) (J. Flousek)
17. VI. Horní Čertův důl (1340 m n. m.), 1 zpív. M (J. Flousek)

Lejsek šedý (*Muscicapa striata*)

1. V. 2017 Vrchlabí, 1 ex. (1. pozorování) (J. Flousek)
28. IV. 2018 Vrchlabí (centrum), min. 3 zpív. MM (1. pozorování)
(J. Flousek)

Lejsek černohlavý (*Ficedula hypoleuca*)

22. IV. 2017 Vítězná (Kocléřov), 1. pozorování (J. Vodehnal)
16. IV. 2018 Vítězná (Kocléřov), 1 zpív. M (1. pozorování)
(J. Vodehnal)
29. IV. Vrchlabí (ryb. Vejsplachy), 1 zpív. M (1. pozorování)
(J. Flousek)

Lejsek malý (*Ficedula parva*)

5. V. 2017 Jizerský důl (Lámanina), 1 zpív. M (J. Flousek)
9. VI. Rýchory (mezi body BT 4/6–7)), 1 zpív. M (J. Flousek)
 5. VI. 2018 Jizerský důl (Zabyly), 1 zpív. M (J. Flousek)

Mlynařík dlouhoocasý (*Aegithalos caudatus*)

14. III. 2017 Vrchlabí (ryb. Vejsplachy), 1 pár staví hnízdo
 (J. Flousek)

Sýkora uhelníček (*Periparus ater*)

12. VI. 2017 Liščí hora, 1 pár krmí mláďata v hnízdě v břehu cesty,
 ve štěrbině mezi 2 kameny (J. Flousek)

Moudivláček lužní (*Remiz pendulinus*)

20. X. 2017 Vítězná (Kocléřov: Nový ryb.), 10 ex. (J. Vodehnal)

Žluva hajní (*Oriolus oriolus*)

6. V. 2017 Vrchlabí (Podhůří), 1 zpív. M (D. Vodnárek)
17. VI. Vítězná (Kocléřov: u lomu), hlasy 2 ex., později
 už nezjištěny (J. Vodehnal)
 5. V. 2018 Vrchlabí (ryb. u letiště), 1 zpív. M (J. Flousek)
 12. V. Bobr u Žacléře, 1 zpív. M (J. Flousek)
 28. a 29. V. Vrchlabí (Podhůří: zahr. kolonie), 1 zpív. M
 (Z. Floušková)
 3. VI. Miskowice PL (v. n. Bukówka), 1 zpív. M (J. Flousek)

Ťuhýk obecný (*Lanius collurio*)

12. V. 2017 Svoboda n. Ú. (Slunečná stráň), 1 M (1. pozorování)
 (J. Flousek)
 19. V. Vítězná (Kocléřov), 1. pozorování (J. Vodehnal)
 30. V. Úpské rašeliniště (1430 m n. m.), 1 pár (B. Chutný)
3. a 21. VI. Pančavské rašeliniště (1330 m n. m.), 1 M (B. Chutný)
 6. V. 2018 Vítězná (Huntířov), 2 MM (1. pozorování) (J. Vodehnal)

Ťuhák šedý (*Lanius excubitor*)

5. a 10. I. 2017 Rudník, 1 ex. u krmítka (Z. Voňka)
11. III. Vrchlabí (zeměd. cesta proti letišti), 1 ex. (J. Flousek)
 2. IV. 2018 Vrchlabí (zem. cesta proti letišti), 1 ex. (J. Flousek)

Straka obecná (*Pica pica*)

19. VI. 2017 Důl Bílého Labe (Bílá stráň: 1390 m n. m.), přelet 3 ex. od Stříbrné bystř. ke Kozím hřbetům (J. Flousek)
 8. XI. Výrovka (1 350 m n. m.), 1 ex. (J. Flousek)

Ořešník kropenatý (*Nucifraga caryocatactes*)

29. VII. 2017 Vrchlabí (Podhůří), 1 ex. (D. Vodnárek)
31. VIII., 2. a 15. X. Vrchlabí (zám. park), 1 ex. (J. Flousek)
 18. II. 2018 Vrchlabí (Jankův kopec), 1 ex. (J. Flousek)
 10. IV. Vrchlabí (klášterní zahr.), 1 ex. (L. Harčariková)
 18. VIII. Rudník (budova OÚ), 1 ex. (Z. Voňka)

Kavka obecná (*Corvus monedula*)

30. I. 2017 Vrchlabí (ul. A. Jiráska), 30 ex. na nocovišti (17³⁰ SEČ) (D. Vodnárek)
 5. II. Vrchlabí (gymnázium), 90 ex. (D. Vodnárek)
 6. III. Vrchlabí (Liščí kopec), 60 ex. sbírá potravu na louce (D. Vodnárek)
 13. III. Víchová n. Jiz. (Kozle), 5 ex. na smrku (J. Kaván ml.) [info M. Jakoubek]
 2. IV. Vrchlabí (ZŠ Školní), 1 pár osídluje dutinu v zateplené fasádě (D. Vodnárek)
 3. V. Vrchlabí (gymnázium): inkubovaná vejce v budkách na komíně, 23. V. kroužkování mládat (vše D. Vodnárek)
 4. IX. Vrchlabí (ZŠ Školní), 7 juv. ex. klove dutinu v zateplené fasádě (D. Vodnárek)
 5. IX. Vrchlabí (Podhůří), přelet 120 ex. (D. Vodnárek)
15. X. Vysoké n. Jiz., přelet asi 40 ex. přes náměstí (J. Flousek)
 24. II. 2018 Vrchlabí (gymnázium), 30 kroužících ex. (J. Flousek)
 15. IV. Vrchlabí (ZŠ Školní), 1 pár zabydluje dutinu ve fasádě školy (D. Vodnárek)

13. VI. Vrchlabí (gymnázium), 7 párů v budkách (D. Vodnárek)
 10. VII. Jilemnice (nám.), 2 ex. (M. Pokorný)
 3. X. Vrchlabí (býv. pivovar), 80 ex. před nocováním
 (D. Vodnárek)

Havran polní (*Corvus frugilegus*)

19. II. 2017 Vrchlabí (Podhůří), přelet 76 ex. (D. Vodnárek)
 21. II. Jilemnice (Hrabačov: MŠ), 160–180 ex. na stromech
 (10³⁰ SEČ), později odlet k Vrchlabí (fotodokumentace)
 (M. Jakoubek)
 22. II. Vrchlabí (Liščí kopec), 80 ex. (D. Vodnárek)
15. X. Vrchlabí (ryb. Vejsplachy), 1 ex. (J. Flousek)
 8. III. 2018 Vrchlabí (Liščí kopec), asi 400 ex. (D. Vodnárek)
 2. XI. Jilemnice (Tesco), 2 ex. (M. Pokorný)

Vrána šedá (*Corvus cornix*)

28. VII. 2017 Vrchlabí (Podhůří), přelet 80 ex. (D. Vodnárek)
1. VIII. Dolní Branná (Kozinec), 80 ex. na louce (D. Vodnárek)
 22. IX. 2018 Dolní Branná, odlet 70 ex. ze skládky přes Podhůří
 na nocoviště (D. Vodnárek)

Krkavec velký (*Corvus corax*)

3. IV. 2017 Vrchlabí (Podhůří), přelet 8 ex. (D. Vodnárek)
 29. VII. Svoboda n. Ú., 8 ex. nad městem (P. Kafka)
13. X. Kotelní jámy, vyplašeno 35 ex. (V. Horáková)
 7. IV. 2018 Javorník, 13 ex. (P. Kafka)
 5. V. Studniční hora (S svah), 25–30 ex. sbírá potravu
 na sněhových polích (B. Chutný)

Špaček obecný (*Sturnus vulgaris*)

25. II. 2017 Vrchlabí (ryb. u letiště), 1 ex. (1. pozorování)
 (D. Vodnárek)
 25. II. Rudník, 1. pozorování (Z. Voňka)
 27. II. Křížlice, 3 ex. (1. pozorování) (D. Vodnárek)
 27. II. Vrchlabí (centrum), min. 3 zpív. MM (1. pozorování)
 (J. Flousek)

28. II. Jilemnice (sídln. Spořilov), 3 ex. (1. pozorování)
(M. Pokorný)
16. III. Roudnice, asi 2000 ex. na odtátých loukách
(M. Jakoubek)
22. III. Vrchlabí (nám. Míru), 1 ex. opakovaně zaletuje
do větrací trubky ve stěně fary (J. Flousek)
21. II. **2018** Rudník, velké hejno (1. pozorování) (Z. Voňka)
21. II. Vrchlabí (zám. park), 1 zpív. M (1. pozorování)
(J. Flousek)
7. III. Jilemnice, 50 ex. (1. pozorování) (M. Pokorný)
8. III. Víchová n. Jiz., 1 ex. (1. pozorování) (D. Vodnárek)
10. III. Vrchlabí (Podhůří), 4 ex. (1. pozorování) (D. Vodnárek)
11. III. Víchová Lhota, hejno asi 300 ex. (M. Jakoubek)
12. III. Křížlice, 2 ex. (1. pozorování) (D. Vodnárek)
12. III. Žďár u Studence, 1. pozorování (D. Vodnárek)
18. III. Vrchlabí (Vápenický kopec), asi 30 ex. (1. pozorování)
(Z. Kynčl)
25. XI. Vrchlabí (Vápenický kopec), 1 ex. (J. Flousek)

Vrabec domácí (*Passer domesticus*)

11. III. **2017** Vrchlabí (veterina u ryb. u letiště), 2 FF (J. Flousek)
31. III. Rudník (čp. 494), asi 5 hnízd, výskyt max. 10 ex.
(Z. Voňka)
19. V. Horní Maršov (prodejna potravin u mostu v centru),
1 zpív. M (J. Flousek)
1. VIII. Víchová n. Jiz. (hřiště), asi 25 ex. (M. Jakoubek)
29. X. Horní Sytová (žel. stan.), 10 ex. (M. Jakoubek)
- 2017 Rudník, asi 40 ex. ve dvou hejnech (Z. Voňka)
12. V. **2018** Bobr u Žacléře, 2 ex. (J. Flousek)
28. VIII. Víchová n. Jiz. (hřiště), asi 50 ex. (M. Jakoubek)
- 2018 Rudník (čp. 494), jaro asi 8 ex., podzim 25–30 ex.
(Z. Voňka)

Pěnkava obecná (*Fringilla coelebs*)

15. I. **2017** Vrchlabí (Podhůří), 1 ex. na krmítku (D. Vodnárek)
18. II. **2018** Vrchlabí (měst. park), 2 MM (J. Flousek)

Pěnkava jikavec (*Fringilla montifringilla*)

5. I. 2017 Křížlice, 1 ex. (H. Fabiánová)
 7. I. Křížlice, 8 ex. (H. Fabiánová)
 8. I. až 3. III. Vítězná (Kocléřov), 2–5 ex. sbírá na zemi semínka zeravu obrovského (J. Vodehnal)
 10. a 20 I. Jilemnice (Na Račanech), 4 a 2 ex. (M. Pokorný)
 18. I. Jilemnice (hřbitov), 1 ex. (M. Pokorný)
 1. II. Žaclěř (ZŠ), 1 ex. na krmítku (R. Vlček)
 5. II. Vrchlabí (Podhůří), 6 ex. (D. Vodnárek)
 19. III. Vrchlabí (zám. park), min. 3 ex. u krmítka (J. Flousek)
27. a 28. III. Vrchlabí (klášterní zahr.), 1 ex. (L. Harčariková)
 11. III. 2018 Vrchlabí (měst. park), 1 ex. (J. Flousek)
 15. III. Vrchlabí (Podhůří), 3 ex. na krmítku (D. Vodnárek)
 3. IV. Vrchlabí (Vápenický kopec), asi 10 ex. pod krmítkem (Z. Kynčl)
 24. až 26. X. Křížlice, 1 M (H. Fabiánová)
 25. XI. Vrchlabí (Vápenický kopec), 1 ex. (J. Flousek)

Zvonohlík zahradní (*Serinus serinus*)

27. III. 2017 Vrchlabí (zám. park), 1 zpív. M (1. pozorování) (J. Flousek)
2. IV. Vrchlabí (Podhůří), 1 zpív. M (1. pozorování) (D. Vodnárek)
 11. IV. 2018 Vrchlabí (centrum), 1 zpív. M (1. pozorování) (J. Flousek)
 15. IV. Vrchlabí (Podhůří), 1 zpív. M (1. pozorování) (D. Vodnárek)

Čečetka tmavá (*Carduelis cabaret*)

5. VI. 2017 Trutnov (aut. nádr.), 1 pár (J. Vodehnal)
 3. VI. 2018 Miszkowice PL (v. n. Bukówka), 1 zpív. M (J. Flousek)

Hýl rudý (*Carpodacus erythrinus*)

14. V. a 10. VI. 2017 Miszkowice PL (v. n. Bukówka), 1 a 4 zpív. MM (J. Flousek)
 3. VI. 2018 Miszkowice PL (v. n. Bukówka), 3 zpív. MM (J. Flousek)
 29. VI. Úpské rašeliniště, 1 F u hnízda (B. Chutný)

Hýl obecný (*Pyrrhula pyrrhula*)

14. VI. 2017 Pančavské rašeliště (1320 m n. m.), 1 pár (B. Chutný)

Sněhule severní (*Plectrophenax nivalis*)

8. IV. 2017 Pančavská louka (U čtyř pánů), 3 ex. sedí na cestě (J. Flousek)

Strnad obecný (*Emberiza citrinella*)

24. V. 2018 Ůpské rašeliště (1430 m n. m.), 1 zpív. M (J. Flousek)

Strnad rákosní (*Emberiza schoeniclus*)

11. III. 2017 Vrchlabí (zeměd. cesta proti letišti), 2 nevybarvené ex. (1. pozorování) (J. Flousek)

11. III. Vrchlabí (ryb. Vejsplachy), 3 nevybarvené ex. (J. Flousek)

27. a 29. III. Vrchlabí (ryb. Vejsplachy), 2 ex. (J. Flousek, D. Vodnárek)

30. III. Vrchlabí (ryb. Vejsplachy), 1 ad. M a min. 23 nevybarvených ex. (J. Flousek)

31. III. Vrchlabí (ryb. Vejsplachy), 2 ex. (J. Flousek)

1. a 5. IV. Vrchlabí (ryb. Vejsplachy), 1 ad. M (J. Flousek)

8. IV. Vrchlabí (ryb. Vejsplachy), 4 nevybarvené ex. (J. Flousek)

14. V. a 10. VI. Mískowice PL (v. n. Bukówka), zpív. MM (J. Flousek)

12. III. 2018 Vrchlabí (Vejsplachy) až Dolní Branná, 10 ex. (D. Vodnárek)

17., 24. a 30. III. Vrchlabí (zeměd. cesta proti letišti), 2 a 1 a 2 ex. (J. Flousek)

29. IV. Vrchlabí (ryb. Vejsplachy), 1 zpív. M (J. Flousek)

3. VI. Mískowice PL (v. n. Bukówka), 1 zpív. M (J. Flousek)

Strnad luční (*Emberiza calandra*)

8. IV. 2017 Trutnov (Babí), 2 zpív. MM (P. Kafka)

15. IV. Javorník, 1 zpív. M (P. Kafka)

15. IV. Bolkov, 1 zpív. M (P. Kafka)

14. V. a 10. VI. Miszkowice PL (v. n. Bukówka), 1 a 2 zpív. MM (J. Flousek)
 9. VI. Vítězná (Kocležov: louka u Nového ryb.): 1 pár,
 17. a 21. VI. pár krmí mláďata na hnízdě
 (vše J. Vodehnal)
 13. VI. Javorník (Žabiny), min. 7 zpív. MM (J. Flousek)
 24. VI. Hertvíkovice, 1 zpív. M (P. Kafka)
29. VII. Trutnov (Babí), 1 ad. a 3 juv. ex. (P. Kafka)
 30. III. **2018** Javorník (Žabiny), 2 zpív. MM (J. Flousek)
 3. VI. Miszkowice PL (v. n. Bukówka), 1 zpív. M (J. Flousek)
 3. VI. Žacléř (Černá Voda), 4 zpív. MM (J. Flousek)
 6. VI. Javorník, 2 zpív. MM (P. Kafka)

Ostříž lesní (*Falco subbuteo*)

(© Koen Devos / Belgie, s laskavým svolením vydavatele převzato z publikace Hage-
 meijer & Blair 1997, The EBCC Atlas of European Breeding Birds, Poyser London)

Pozorování dalších obratlovců v oblasti Krkonoš v roce 2017–2018

Observations of other vertebrates in the Krkonose/Giant Mts in 2017–2018

(Vysvětlivky: M – samec, F – samice; ex. – exemplář (e), ad. – adultní, juv. – juvenilní)

Sestavil: Jiří Flousek (Správa KRNAP, 543 11 Vrchlabí)

RYBY (OSTEICHTHYES)

Pstruh duhový (*Oncorhynchus mykiss*)

30. V. 2017 ř. Labe (Volský Důl), 4 ex. (M. Pokorný)
 27. VII. ř. Labe (Vrchlabí: Podhůří), 10 ex. (M. Pokorný)
 4. X. ř. Labe (Vrchlabí), 20 ex. (M. Pokorný)
 20. X. a 30. XI. ř. Jizerka (Horní Sytová: Arnoštov), 10 a 5 ex.
 (M. Pokorný)
 24. VIII. 2018 ř. Jizerka (Horní Sytová: Arnoštov), 20 ex.
 (M. Pokorný)
 28. a 29. IX. Špindlerův Mlýn (přehr. Labská), 20 a 4 ex.
 (M. Pokorný)

Siven americký (*Salvelinus fontinalis*)

20. X. a 30. XI. 2017 ř. Jizerka (Horní Sytová: Arnoštov), 15 a 10 ex.
 (M. Pokorný)
 24. VIII. 2018 ř. Jizerka (Horní Sytová: Arnoštov), 10 ex. (M. Pokorný)
 28. a 29. IX. Špindlerův Mlýn (přehr. Labská), po 1 ex. (M. Pokorný)

Lipán podhorní (*Thymallus thymallus*)

20. IV. 2017 ř. Čistá (zámeček Rudník až Hostinné), 10 ex.
 (M. Pokorný)
 27. VII. ř. Labe (Vrchlabí: Podhůří), 4 ex. (M. Pokorný)
 4. X. ř. Labe (Vrchlabí), 5 ex. (M. Pokorný)

Okoun říční (*Perca fluviatilis*)

30. VIII. 2017 ř. Labe (Herlíkovice až k přehr. Labská), 2 ex.
(M. Pokorný)
28. IX. 2018 Špindlerův Mlýn (přehr. Labská), 20 ex. (M. Pokorný)

Vranka obecná (*Cottus gobio*)

30. V. 2017 ř. Labe (Volský Důl), 1 ex. v žaludku pstruha obecného
(M. Pokorný)

OBOŽIVELNÍCI (AMPHIBIA)**Mlok skvrnitý** (*Salamandra salamandra*)

5. V. 2017 Jizerský důl (lesní cesta mezi Havírnou a Pasekami
n. Jiz.), 5 ex. (J. Flousek)
27. V. Paseky n. Jiz. (Havírna), 2 mrtvé ex. na silnici
(L. Harčariková)
7. VI. Vilémov (Havírna), 1 ex. (J. Flousek)

Čolek obecný (*Lissotriton vulgaris*)

6. VI. 2018 Jilemnice (bazén na zahr. u hřbitova), 15 ex.
(M. Pokorný)

Čolek horský (*Ichthyosaura alpestris*)

15. VI. 2017 Jakšín (Terex u p. Kamenice: 1050 m n. m.), 1 mrtvý ex.
na cestě (J. Flousek)

PLAZI (REPTILIA)**Ještěrka obecná** (*Lacerta agilis*)

28. V. 2017 Rudník (LS KRNAP), 1 mrtvý M na cestě (Z. Voňka)
8. VIII. 2018 Jilemnice (zahr. u hřbitova), 3 ex. (M. Pokorný)

Slepýš křehký (*Anguis fragilis*)

5. IV. 2017 Rudník (úvoz), 1 mrtvý ex. na cestě (Z. Voňka)
 8. VIII. 2018 Jilemnice (zahr. u hřbitova), 5 ex. (M. Pokorný)

Užovka obojková (*Natrix natrix*)

4. IX. 2017 Rudník (LS KRNAP), 1 mrtvý ex. na cestě (Z. Voňka)

Zmije obecná (*Vipera berus*)

8. IV. 2017 Trutnov (Babí: hřbitov), 1 ex. (P. Kafka)
 9. IV. Roudnice (mezi ch. Roudenka a Aneta), 4 ex.
 (V. Novák) [info M. Jakoubek]
 29. V. Rudník (úvoz), 1 mrtvý ex. na cestě (Z. Voňka)
 10. VIII. 2018 Benecko (Rovinka), 1 ex. (M. Pokorný)
 14. VIII. Rudník (louka u čp. 494), 1 hnědý ex. (Z. Voňka)

SAVCI (MAMMALIA)**Netopýr velký** (*Myotis myotis*)

16. VI. 2017 Rudník (půda kostela), 30 FF (D. Horáček)

Netopýr hvízdavý/nejmenší (*Pipistrellus pipistrellus/pygmaeus*)

- 2018 Vítězná (Kocleřov: dům p. Fichtnera), letní kolonie
 150–200 ex. (J. Vodehnal)

Netopýr severní (*Eptesicus nilssonii*)

18. VIII. 2018 Černá hora (Sokolská bd.), výlet 1 ex. (KOČVARA R.
 & BANAŠ M. 2018: Posouzení stavby – „Sokolská bouda,
 Janské Lázně“ z hlediska výskytu obecně a zvláště
 chráněných živočichů. Ms.)

Netopýr pestrý (*Vespertilio murinus*)

18. VIII. 2018 Černá hora (Sokolská bd.), přelet 1 ex. (KOČVARA R.
 & BANAŠ M. 2018: Posouzení stavby – „Sokolská bouda,
 Janské Lázně“ z hlediska výskytu obecně a zvláště
 chráněných živočichů. Ms.)

Netopýr ušatý (*Plecotus auritus*)

16. VI. 2017 Rudník (půda kostela), 5 FF (D. Horáček)

Nutrie (*Myocastor coypus*)

I. 2018 Vrchlabí (náplavka v centru), 2 ex. (J. Cupák)

15. XI. Vrchlabí (jez pod Kablem), 2 ad. a 4 juv. ex.
(D. Vodnárek)

Hranostaj (*Mustela erminea*)

1. VII. 2017 Úpské rašelinště (1430 m n. m.), výskyt (B. Chutný)

Norek americký (*Lutreola vison*)

7. XII. 2017 Víchová n. Jiz. (ř. Jizerka), stopy v písku (M. Pokorný)
2017 Vítkovice v Krk. (centrum a Levínek), „plení rybníčky
s rybami“ (M. Pokorný)

14. I. 2018 Roprachtice (nádrž na horním okraji), „asi 2 ex. žerou
ryby“ (M. Pokorný)

28. II. Dolní Dušnice (Vejpálický p.: asi 200 m nad tunelem),
1 ex. (fotodokumentace) (J. Tomáš)

10. IX. Hradsko (ř. Jizera), 5 ex. (M. Pokorný)

2018 ř. Jizerka (Vítkovice v Krk. až Dolní Mísečky), výskyt
(M. Pokorný)

Jezevec lesní (*Meles meles*)

19. III. 2017 Strážné (Ferra, Vápenice), čerstvé stopy (A. Bednařík)

Vydra říční (*Lutra lutra*)

6. I. 2017 Roudnický p. (nad Novou Vsí), čerstvé stopy (J. Kaván
ml.) [info M. Jakoubek]

8. I. Prosečné, 1 „velký“ ex. přeběhl z Malého Labe do Labe
(pí. Hartlová)

17. I. ř. Jizerka (Víchová n. Jiz. až Hrabačov), čerstvé stopy
(M. Jakoubek)

17. I. ř. Jizerka (Víchová n. Jiz.: od mostu proti proudu),
čerstvé stopy (M. Jakoubek)

2. II. ř. Jizerka (Víchová n. Jiz.), čerstvé stopy 1 ex. (M. Jakoubek)
7. XII. ř. Jizerka (Víchová n. Jiz.), stopy v písku (M. Pokorný)
7. a 8. III. 2018 Mladé Buky (ř. Úpa: pod jezem), čerstvé stopy 1 ex. (fotodokumentace) (P. Skalka)
8. III. Luční p. (Rudník), čerstvé stopy (Z. Voňka)
25. III. Vápenický p. (Vrchlabí: Podhůří, zahr. kolonie), trus pod mostkem (D. Vodnárek)
7. VII. Roudnický p., pozorován 1 ex. (J. Kaván ml.) [info M. Jakoubek]

Psík mývalovitý (*Nyctereutes procyonoides*)

- VIII. 2017 Křížlice (Bujárkovo koleno), 1 ex. (M. Pokorný)
- 2017 Vítkovice v Krk. (závod SEBA), uloven 1 mladý ex. (P. Hník) [info M. Pokorný]

Mýval severní (*Procyon lotor*)

- XII. 2018 Vítkovice v Krk., zastřelen 1 ex. (P. Hník) [info M. Pokorný]

Jelen evropský (*Cervus elaphus*)

21. VI. 2017 Čertova louka (V svahy Čertova návrší), 216 ex. (MM, FF a juv. ex.) (J. Flousek)
17. VI. 2018 Čertova louka (stejná oblast), 90 ex. (MM, FF a juv. ex.) (J. Flousek)

Doplňk:

30. VI. 2011 Čertova louka (stejná oblast), 191 ex. (MM, FF a juv. ex.) (J. Flousek)

PRUNELLA

Zpravodaj Oblastní ornitologické sekce při Správě Krkonošského národního parku ve Vrchlabí, ve kterém jsou publikovány ornitologické práce a sdělení z Krkonoš a jejich širšího podhůří. Přináší rovněž přehledy významných ornitologických pozorování, především údaje nezadané v náleзовé databázi ČSO (<http://www.birds.cz/avif>), a nálezy a krátká sdělení týkající se i ostatních skupin obratlovců. Příspěvky jsou publikovány česky, s anglickým nebo německým souhrnem.

Úplné texty všech ročníků zpravodaje Prunella jsou ke stažení ve formátu PDF na domovských stránkách Správy Krkonošského národního parku (<http://www.krnap.cz/prunella>).

Pokyny pro autory

Příspěvek musí obsahovat název článku, jméno a adresu autora (-ů) a v případě rozsáhlejšího příspěvku by měl být členěn na abstrakt, úvod, metodiku, příp. popis sledovaného území, výsledky, diskusi, závěr, seznam použité literatury a souhrn pro překlad do angličtiny či němčiny.

Literární citace uvádějte ve formátu: příjmení autora a zkratka křestního jména, rok vydání, název článku, název časopisu, ročník a strany; u knih i místo vydání. Citace z webových stránek uvádějte, pokud možno, ve stejném formátu a doplňte odkaz na webovou adresu a datum její návštěvy.

Příklad – článek

MAŘAN J. 1946: Kulík hnědý, *Charadrius morinellus* L., v Krkonoších. *Sylvia* 8: 49.

Příklad – kniha

HUDEC K. & ŠŤASTNÝ K. (eds) 2005: Fauna ČR. Ptáci II/1. *Academia Praha*.

Příklad – web

DUSÍK M. 2017: Stručné vyhodnocení hnízdní podpory dutinových dravců a sov za rok 2016 v Orlických horách (část 1). <http://www.vpcso.cz/strucne-vyhodnoceni-hnizdni-podpory-dutinovych-dravcu-a-sov-za-rok-2016-v-orlickych-horach-cast-1> (navštíveno dne 14. 1. 2017).

Rukopis psaný na počítači (MS Word) může být doplněn tabulkami (MS Excel), obrázky nebo kvalitními fotografiemi pro reprodukci v černobílém provedení. Tabulky nezařazujte do textu, ale pošlejte v samostatném souboru.

Redakce si vyhrazuje právo provést drobné formální úpravy textu.

PRUNELLA

ročník XLIII – XLIV/2019

Vedoucí redaktor: Jiří Flousek
Správa KRNAP
Dobrovského 3
543 01 Vrchlabí
tel. (+420) 499 456 212
e-mail: jflousek@krnap.cz

Redakční rada: Jaroslav Fišera
Jan Grúz
Luděk Petrilák
Jakub Šimurda
Dušan Vodnárek

Vydala: Správa KRNAP Vrchlabí, 2019

Foto na obálce: ©Tomáš Bělka

Výroba: 2123design, Hradec Králové

Počet výtisků: 150

Vychází jedenkrát ročně

Neprodejně

Tištěno na recyklovaném papíru

ISBN 978–80–7535–109–8

ISSN 2336–2316

© Správa Krkonošského národního parku, Vrchlabí

